Ժէ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4455 14/27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1900 ՇԱԲԱԹ 3 ՐԷՃԷՊ 1318 Ժէ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4455

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
á la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 դրուշի տեղ 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական բղրատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍՃՈՒԳԷՆ

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ

ՌՈՒՍՃՈՒԳ, 6 Հոկտեմբեր

Ռուսճուգի պատ. Թաղական Խորհուրդը մեզ ղրկած է հետեւեալ նամակը, զոր գոհունակութեամբ կը հրատարակենք իբր պաշտօնական հերքումն այն թղթակցութեանց, զորս Դիտող ղրկած էր մեզ և որուն չափազանցութիւնները արդէն ժամանակին հերքուեցան մեր մնայուն և համակրելի թղթակից Մասեհի կողմէ:

* * *

Արեւելք օրաթերթիդ ինչպէս նախորդ թիւերուն, նոյնպէս սեպտ. 9-17ի թիւերուն մէջ, «Արձագանգ Ռուսճուգէն» վերնագրով և «Դիտող» ստորագրութեամբ գրութիւններ երեւցան, զորս կը փութանք հերքել:

«Դիտող»ը առհասարակ կը պախարակէ Ռուսճուգի հայ հասարակութիւնը, Տէր Կարապետ Պօյաճեանց Աւագերէցը, Թաղականները, Գէորգ Օվանգեան պատուելին և Հոգաբարձութիւնը, Խնամակալութիւնը, Ազգասիրաց Ընկերութիւնը և ժամկոչը: Ուստի Թաղ. Խորհուրդս կը պարտաւորի համառօտիւ ծանօթացնել յիշեալ անձնաւորութեանց բարեմասնութիւնները, որպէս զի ընթերցողները կարենան «Դիտող»ին գրութեանց մասին ուղիղ գաղափար ունենալ և ըստ այնմ կարեւորութիւն տալ: Տէր Կարապետ Պօյաճեանց՝ հմուտ է հին և նոր հայերէնի, աստուածաբանական և եկեղեցական պատմութեան, նախանձախնդիր է Հայ. Եկեղեցւոյ պայծառութեան կանոններուն և ծէսերուն: Իր անբասիր վարքով ո՛չ միայն պուլկարաբնակ Հայոցս համակրութիւնը ստացած է, այլ և տեղւոյս եւ շրջակայից Պուլկար Մետրապոլիտներուն:

Արժ. Աւագերէց Հայրը 45 տարիէ ի վեր՝ Ազգին ծառայած է: Աշխարհական եղած առենէն սկսեալ՝ երկար ժամանակ Տեղւոյս վարժարանին մէջ արդիւնաւորապէս դասախօսած է: Քահանայական կոչումէն յետոյ՝ իր հօտին վրայ իբրեւ քաջ հովիւ հսկած է և կը հսկէ մշտատեւ սիրով: Ահա այս բարեմասնութիւններով օժտեալ արժանի եղած է Ս. Հայրապետէն՝ ո՛չ միայն քահանայական պարգ. խաչի, այլեւս վարդապետական լանջախաչի (ո՛չ թէ խաչալանջի) Վարժապետեան Ներսէս Սրբազանի Պատրիարքութենէն ի վեր՝ աւագերէցութեան հետ մանիշակագոյն և ծաղկեայ փիլոն կրելու պատուոյն: Դժբաղդաբար քանի մը տարիներէ հետէ՝ անձնական տկարութեան ենթարկուելով՝ (շնչարգելութիւն և գլխի պտոյտ) հարկադրուած է եկեղեցական ծանր արարողութենէ հրաժարիլ: Ահա այս պատճառաւ Ազգին հաճութեամբ որոշուած է քահանայից իրաւունքէն °/₀ 20 իրեն յատկացնել. այս իրաւունքը ինչո՞ւ մեծ կ'երեւայ «Դիտող»ին աչքին, միթէ այսպիսի բազմամեայ աշխատաւոր եկեղեցական մը աւելի եւս առնելու իրաւունք չունի՞:

Թաղ. Խորհուրդս՝ բաց ի ազգային և եկեղեցական այլ և այլ գործերու մատակարարութենէն, ընտրած է 4 ուսումնական անձեր և դպրոցական բարեկարգութեանց հետամուտ Հոգաբարձութիւն մը: Ընտրած է նաև ձեռնհաս տիկիններէ Խնամակալութիւն մը: Սոյն երկեակ պաշտօնական մարմինները՝ իրենց տարրական նախակրթարանաց վերաբերեալ պաշտօնեաներն որոշելով՝ կ'աշխատին ամենայն հոգատարութեամբ և եռանդով իրենց յանձնուած վարժարաններու բարելաւութեան համար՝ որքան որ տեղային հանգամանքն ու կարողութիւնները կը ներեն: Ուրեմն ի՞նչ արժէք կրնան ունենալ «Դիտող»ին խօսքերը՝ զորս իբր սպառնալիք կ'ուղղէ Հոգաբարձութեան՝ ըսելով թէ՝ «չըլլայ որ բռածոյ Թաղ. Խորհրդոյ քմահաճոյից անսալով՝ այս ինչ ուսուցիչը վարէք և այն ինչ ուսուցիչը արձակէք...» — ո՛չինչ: Վասն զի Հոգաբարձութիւնը ինքնին լաւ գիտէ իր կատարելիք դերը և այդպիսի յուշարարի մը կարօտութիւն չունի երբեք:

Մեր բազմաշխատ հրաժարեալ տնօրէն-դասատուն, Գէորգ Օվանգեան՝ Նախկին շրջանաւարտ աշակերտ Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանին, ունի հմտութիւն հին և նոր հայերէնի և Փրանսերէն լեզուի, գիտութեանց և ուսմանց. Օվանգեան մեր Ս. Մեսրոպեան վարժարանին մէջ քսանըհինգ տարի հայերէն և Փրանսերէն լեզուներու դասախօսութեան և տնօրէնութեան պաշտօն վարելով՝ իր մեծ յաջողակութեամբ և անխոնջ աշխատասիրութեամբը հիմնական ուսումներ տալով ազգային մանկտւոյն՝ ունեցած է բազմաթիւ ուսեալ աշակերտներ, որոնք այսօր այլեւայլ պատուաւոր պաշտօններով և արուեստներով բարելաւ վիճակի մը տիրացած՝ ազգին օգտակար անդամներ հանդիսացած են: Բազմավաստակ պատուելին իր բարի վարքով, համերատար և ազնիւ ծիրքերով համակրելի եղած է ազգայնոցս մեծամասնութեան և իր բարեմասնութիւնները ընդհանրապէս գնահատուած են ազգին ամէնէն խոհուն և ողջամիտ անձերէն:

Ուրեմն «Դիտող»ը ինչո՞ւ այսպիսի աշխատաւորի մը վրայ կը յարձակի և զրպարտութիւններ կը յերիւրէ: Միթէ հասարակութեան դիմել և հանրագիր ստորագրել տալը ապօրինաւոր ձեռնարկ մըն է անոր կողմէ և ինչո՞ւ արդեօք այս պատուարժան անձերու ստորագրութիւնները իրեն ամենադառն մարմաջ կը պատճառեն:

Տարիներէ հետէ ունինք վկայեալ և ծանուցեալ միամիտ ժամկոչ մը, «Դիտող»ը զայն ալ անբարոյական վերագրելով կը մկրտէ: Վերջապէս՝ Ներկայ Ազգասիրաց Ընկերութիւնը՝ որ չորս տարիէ ի վեր անդուլ անդադար կը ջանայ կ'աշխատի և ստակ ճարելու միջոցներ կ'որոնէ, որպէս զի ըստ կարելւոյն օգնութեան հասնի և սփոփէ տնանկները, ահա «Դիտող»ին կարճատես աչքէն ան ալ չի վրիպիր. մատաղի սովորութիւնը իրեն պատրուակ ընելով կը նետուի Ազգասիրաց Ընկերութեան վրայ՝ զայն ալ արատաւորել կը յանդգնի ստելով թէ՝ «ժողովրդէն դրամ կը ժողվէ առանց յետոյ հաշիւ ներկայացնելու»: Բարեբաղդաբար «Դիտող»ը չէ այցելած երկսեռ վարժարաններն ու ընթերցարանը, ուր՝ կ'երեւայ թէ գտնուած ընչեղ նիւթերը իր քմահաճոյքին անյարմար գտնելուն համար՝ յանկարծ սթափած և կանգ առած է: Բայց ինչո՞վ արդեօք վարձատրենք ամենագէտ Արգոսի որդին «Դիտող»ը՝ որ առանց աջ ու ձախ դիտելու, Ռուսճուքի ջինջ մթնոլորտը դայթակղութեան, երկպառակութեան և քսութեան որոմներով ապականելու կը նկրտի:

Ահա մեր առաջին և միանգամայն վերջին պատասխանը՝ «Դիտող»ին մեզ նկատմամբ գրած և ասկէ վերջը գրելիք գրութեանց:

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Ռուսճուքի

Ատենադպիր	Ատենապետ
Մ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ	Տ. Ց. ՓԱՓԱՁԵԱՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՆԿԱՐՆԵՐ

(ՄԵՐ ԹԱՂԵՐԷՆ)

Ռ.

«ՎԱՐԺՈՒՀԻ ՉԸԼԼԱՍ ՊՏՈՐ»

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Ճերմակ մազերով ծեր վաթսունենոց մը:

ԹՈՌԼ.—Միրուն, վայելչահասակ, վառվռուն երիտասարդուհի մը. պառաւին թոռը: Տասնըեօթը տարեկան:

Խարխուլ տունի մը պարզ կահաւորումով պզտի սենեակին մէջ:

ՊԱՌԱՒԻԼ. (Բազմոցին անկիւնը ծալլուած գուլպայ կը հիւսէ, ինքնիրեն մռլտալով)—Է՛, ի՛նչ պտոր ըլլար հապա. կարդացուցի կարդացուցի որ աս ծուները պիտէ կլլուն. ինչո՞ւ կ'ըսեն քի աղջիկ զաւակը անտար կարդացնելու չէ, եսկէն կլէ կ'ըլլայ, մարդու չի հաներ: Հիմա տէ հրամմէ՛, նէ հայր ունի նէ մայր քի երկու խօսք զուրցեն ալ համոզեն. իրենք օղլ ըլլային նէ նայինք խայիլ պտոր ըլլայի՞ն քի աղջիկնին ժամուն իկէ դրպատուններէն տուրը պտուի, խել մը հոպպալա միւսիւներու հետ վախիթ անցընէ սիօր իրիկուն, քի սօղրայ ալ...

(Փողոցին ու ապա սենեակին դուռը բացուելով ներս կը մտնէ՝)

ԹՈՌԼ.—Աչքդ լուս, մեծ մայրիկ, փափաքիս հասայ վերջապէս. յաջողած եմ. ամա տեսնաս ինչ դժուարութիւններ հանեցին. վեց ժամ, անօթի ծարաւ, ոտքի վրայ սպասեր եմ պաղ քարերուն վրայ. քննիչներուն մէկը կը մտնէ, մէկալը կ'ելլէ. անանկ ալ ձիգ ձիգ աչքիս մէջը կը նայէին կոր որ տեսնաս, ուսեն պիտի կլլեն քի. էն ետքը խաբսեւաշ պեխերով մարդ մը մատովը նշան ըրաւ որ երթամ. սենեակ մտայ. ոտքերս ձեռքերս կը դողային, տեսնաս. կաս կարմիր կտրած էի. ամէնուն մէկ աչքիս մէջը կը նայէին... ամէնալէս գետնին տակը պիտի անցնէի. ինչ է նէ, ձեռքը խոշոր թուղթ մը բռնած մարդ մը, ոտքի ելաւ ու քիթին տակէն քանի մը խօսք զուրցելով ինծի թուղթը ձեռքս տուաւ. ի՜շտէ աս է մեծ մայրիկ (կը ցուցնէ). կը տեսնա՞ս կոր. խալտըղը դիրքով. ասոր համար է որ այնչափ կ'աշխատէի. նա՛, կարդա՛. օգնական ուսուցչուհիի վկայական (պաուսն կու տայ). ալ ասկէ ետքը ազատ համարձակ ո՛ր դպրոցը ուզեմ նէ պիտի կրնամ դաս տալ՝ ձեռագիտութիւն, փրանսերէն և պատմութիւն...:

ՊԱՌԱՒԻԼ. (Ակնոցին վրայէն վկայագիրին նայելով)—Աղէկ ամա օրտափ, էս քեզի առաջուընէ չըսի՞ քի աս վարժուհութիւնը աղէկ հալէս մը չէ. ինչ պան ունիս տուն ասոր անոր տուրը, ասոր անոր հրամանին տակ, թալըմ մը զիւպալէ տէլէֆանլըներուն մէջ. տուն անոնց կըստոլը իբլյափէլթին մի նայիր, անոնք ամէնքն ալ...: Հէմ անոնց մէջը մոնալ ճլլալուս սօնը ինչ կ'ըլլայ նէ չիտե՞ս...

ԹՈՌԼ. (Արտմած)—Ամա՛ն տուն ա, մեծ մար, կ'ըսես կ'ըսես ալ կ'ըսես. հազար անգամ զուրցեցի որ ատոնք հին ատեններն էին. հիմա ատանկ բան չի կայ. հէմ ելեր անանկ խօսք մը կ'ընես որ, կարծես թէ վկայականս առնելէս ետքը նորէն այդ վիճաբանութիւններուն պիտի սկսինք: Իրար անցնելու ի՛նչ կայ հոդ. ես տեղս անգամ պատրաստեցի հիմակուց. Գում Գափուի վարժարանէն վարժուհի մը կ'ուզեն կոր եղեր. եկած ատենս գացի խօսեցայ. ամսականի մասին համաձայնեցանք. մինակ...

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Էյ ի՛նչ կու տան կոր պարէ:

ԹՈՌԼ.—Հիմակուհիմա ի՛նչ պիտի ըլլայ. ես այնչափ մեծ-միրտ չեմ. 120 ղրուշ. կամաց կամաց կ'աւելնայ:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Քանի՞ ղրուշ ըսի՞ր...

ԹՈՌԼ.—Հարիւր քսան. ինկլիզի ոսկի մը...:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Է՛ ատկա թէրէնիդ փարային չօզտեր եավրում:

ԹՈՌԼ.—Ամա՛ն դուն ա, կ'ըսես քի ամէն օր թրէն նստելու է. ոտքերուս ի՛նչ է եղեր. քալելով կ'երթամ կու գամ. վախու համրայ մը չէ եա. ան տար մարդ կայ:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Է աղէ՛կ, Սամաթիային տիօր Խում Խաբու. ան տար խալխին մէջէն... հէչ չէ...:

ԹՈՌԼ.—Ո՛չ, մեծ մար, նորէն հինգլուխութեան սկսար:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Հին-կլոխութի՛ւնը որն է զաւակս. աս էյա՞ծ պան է. տեսնա՞ղը ի՛նչ պիտի ըսէ. հէմ էս քեզի պան մը ըսե՞մ, նախքան ի՛նչ իրեան պարակ խօսք ընենք աւ տուն ալ միրտ հացընես. տուն վարժուհի չըլլաս պտոր...

ԹՈՌԼ. (Զարմացած)—Ինչո՞ւ...:

ՊԱՌԱՒԻԼ. (Խորհրդաւոր)—Անոր համար օր...:

ԹՈՌԼ.—Է՛, ի՛նչ...:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Անոր համար օր... ի՛նչ է նէ. էս կ'ուզեմ մինակ...:

ԹՈՌԼ.—Զի՛ զուրցես, ինչո՞ւ համար. անոր համար օր, անոր համար օր, ցնդի փնթի խօսքեր նորէն...:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Էս կ'ուզեմ զաւակս, տուը տանս ճամբ էք. փարային սիրուն համար ամէն պանի մէջ նետուելու կ'ուզէք, լաքին ատ վարժուհիներուն... էս կ'ուզեմ ա... ատ վարժուհիներուն միջիմը...

ԹՈՌԼ.—Օ՛ֆ, նորէն խենթ խօսքերու սկսար...:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Խենթ խօսք'ը որն է, դաւցուր մէկ հատ մը քի վարժուհի ըլլալէն ետքը շինքը նորէն մնացած ըլլայ, վրան չի խօսուի: Թ.ին Զարուհը չիյտե՞ս. Մ.ին ախպօրը կնկան քուրը ինչ եղաւ. հապա Ծ.ին մէկ հատիկ կիւզէլիմ նաոի պէս արեճկանը նամուսը մէկ փարայի չեղա՞ւ, չափիլեն սրլըքըլի մը համար, հէմ տահա ո՞ր մէկը ըսեմ...:

ԹՈՌԼ.—Նայէ ուրեր կ'երթաս. ինա՛ ես մտածար որ դուն նստիս տունը, ես նստիմ տունը նէ՝ ինչ կ'ըլլայ մեր վիճակը:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Ի՛նչ պտոր ըլլայ, հէլպէթ չինթակիլ ուտելու հացի մը փարա կը կտնանք տեղէ մը:

ԹՈՌԼ. (Վշտաբեկ)—Է անանկ է նէ ինչո՞ւ առաջուընէ չի զուրցեցիր ասոնք. (լալկան) ի՛նչ օգուտ ունեցաւ հիմա ինծի աս վկայագիրը, քանի որ ասանկ պիտի չթողուս ուզածս ընելու, վարժուհի ըլլալու: Իմ աչքիս լոյսին մեղք չէ՞ր որ այնչափ կարդացի, կեանքս դպրոցներուն մէջ փտեցուցի, օրին մէկը գէթ վարժուհի կտոր մը ըլլալու համար. ինչո՞ւ ասանկ կ'ընես, մեղք չէ՞ ինծի. ասա՞նկ կը հոգաք դուք ձեր զաւակը...:

ՊԱՌԱՒԻԼ.—Ըստո՞ր չըսի, առաջուընէ անտար խօսքերը որ՛ էր հապա. հէմ ատ առած թուղթդ՝ վկայակիրդ քեզի ի՛նչ զարար ունի քի. միւսիւ Մարտիկին չէրչիվէ մը չինել կուտանք, մէջը կ'անցունենք, կը կախենք պատէն, տահա աղէկ, եալտըզլը բէսիմ մը իշտէ պէտիհավայէն. տեսնողն ալ իսկրենիշ կ'ըլլայ: Անկէ սօղրա, ան իմ ճաչլըքս է, Լեւոնիկէն ալ խարճ կ'առնեմ, տունիկդ մէջը, քթիկ քթիկ, ինքիր կլլուդ, պատիւկովդ տիվալ կը պանիս, կարրուորինք, իշտէ հացի փարայի ճար... տուն վարժուհի չըլլաս պտոր...

ԵՆՈՎՔ

ՉԻՆԱՑԻ ԿԻՆԸ

Չինու մէջ կինը իր երկան իշխանութեան ենթարկուած է բոլորովին: Բարձր դասակարգերու մէջ, ասկէ առաջ, առանց իրենց ամուսնին արտօնութեան, կիները չէին կրնար դուրս ելլել, և ամբողջ գոցուած գահաւորակի մը մէջ միայն կրնային նստիլ. բայց այսօր երեսնին բաց գահաւորակ կը նստին և նոյն իսկ եւրոպացի կնոջ մը կեանքը կը վարեն կարգ մը բաներու մէջ: Բայց միջին դասակարգերու մէջ կինը ընտանեկան շրջանակէն դուրս չ՚ելլեր տակաւին և ատունին գործերով կը զբաղի: Եթէ երբեք մէկ կամ մէկ քանի զաւակներու մայր ըլլայ, այն ատեն իրական հեղինակութիւն մը կը ստանայ, որ ճշմարիտ արժանապատուութեան մը կը փոխուի, մանաւանդ երբ իր զաւակները ամուսնացած ըլլան:

Ծնողքները յաճախ օրօրոցէն կը նշանեն իրենց տղաքը, ինչպէս մեր գաւառացիները կ'ընեն (պէշիք քէրթմէ): Ամուսնանալու ատենը եկածին պէս, կարգ մը ձեւակերպութիւններ կը կատարուին: Եթէ աստղագիտական բոլոր նշանները նպաստաւոր են, մանչուն հայրն ու եղբայրը պատգամաւոր մը կը ղրկեն աղջկան ծնողքին, ըստ օրինի ամուսնութեան խնդրելու համար աղջիկը: Տրուած պատասխանը երբ նպաստաւոր ըլլայ, մանչուն ծնողքը գրաւոր խոստում մը կը պահանջէ: Այս պայմանագրութիւնը կնքուելէ յետոյ, մանչուն կողմէ նուէրներ կը ղրկուին աղջկան ընտանիքին: Օրացոյցը նայելով ամուսնութեան օրը կ'որոշեն: Ամուսնական հանդէսը երկար արարողութիւններէ կը բաղկանայ, զոր ասկէ առաջ նկարագրեցինք արդէն Արեւելքի մէջ:

Բազմակնութիւնը թոյլատրուած է, բայց մէկ կինը միայն օրինաւոր կը ճանչցուի և անիկա միշտ գերակշիռ դիրք մը ունի միւսներուն վրայ. ինք է որ կը կառավարէ տունը և ճշմարիտ տանտիրուհին կը համարուի: Եթէ ամուսինը պաշտօն մը, աստիճան մը ունի կամ դիրք մը կը գրաւէ ընկերային ու զինուորական նուիրապետութեանց մէջ, օրինաւոր կինն է միայն որ կը մասնակցի ամուսնոյն ընծայուած պատիւներուն: Եթէ նոյն իսկ ամէնէն առաջ մեռնի, միւս կիները իրենց ստորակ վիճակէն չեն կրնար ազատիլ:

Ամուսնալուծում կատարելը շատ դիւրին է և ամէն ոք կ'օգտուի այդ թոյլտուութենէն: Չինական օրէնքը եօթը օրինաւոր պատճառ կ'ընդունի ամուսնալուծման համար, որոնք են, կնոջ ամլութիւնը, յոռի ընթացք, յարատեւող նախանձը, չափազանց շատախօսութիւնը, գողութիւնը, անհնազանդութիւնը, բորոտութիւնը:

* * *

Չինացի կիներու, մանկութենէ սկսեալ, իրենց ոտքերը կաշկանդելով ձեւեղծելու ծաղրելի սովորութիւնը մեծ ազդեցութիւն կ'ընէ իրենց ապրելու եղանակին վրայ: Չինու հարաւային նահանգները բնակող բարձր դասու կիներու մէջ կանոնի կարգ անցած ու սովորութիւն մը դարձած է: Հիւսիսային մասին, մանաւանդ Բէքինի մէջ շատ քիչեր կը յարգեն այդ սովորութիւնը իսկ Թաթարներուն մէջ արգիլուած է, ինչպէս նաև Ֆօ-Քիէն նահանգին մէջ սովորութիւն չէ եղած ոտքը պզտիկցնելու համար կաշկանդել:

Ոտքերու ձեւեղծումը երկու եղանակով կը կատարուի: Առաջինին մէջ ոտնամատերը ոտքին տակ կը կքին բաց ի բթամատէն, որ դուրսը կը մնայ. գարշապարին երեսը գոգաձեւ կը դառնայ. ուլնոսկրին ուղղութիւնը կը փոխուի ու իր հորիզոնական ձեւէն ուղղահայեաց կը դառնայ: Ատիկա ամէնէն ծայրագոյն աստիճանն է: Երբեմն ալ չորս ոտնամատերը ոտքին տակ ծալելով կը գոհանան, առանց փոխելու ուլնոսկրին ուղղութիւնը: Չորս, վեց կամ եօթը տարեկանին մէջ կը սկսին այդ գործողութիւնները: Լաթէ պատաններով կը մարմնեն և կը ճնշեն ոտքը և այդպէս փափաքուած արդիւնքը ձեռք կը ձգեն: Իսկ խեղճ կինը այդ կամաւոր կաղութեան ենթարկուած, չէ կրնար քալել և ստիպուած է նստողական կեանք մը անցնելու, որով տան գործերը երեսի վրայ կը թողուին:

Քաղաքներու մէջ կիները գրեթէ աշխատութիւն չունին: Ասուտուրով զբաղող կիները անշարժ կը կենան իրենց հաշուեստղաններուն առջեւ: Ընկերութեան միւս բոլոր դասակարգերուն մէջ, այրերը կը կատարեն ատունին աշխատութեանց մեծ մասը, կերակուր կ'եփեն և տան մանրմունր գործերը կը տեսնեն: Մաքրութիւնը ամէնէն անտեսուած բանն է չինական բնակարաններուն մէջ. աղտոտութիւնը իր ծայրագոյն աստիճանին հասած է:

* * *

Հիմա բարքերը քիչ մը փոխուած են, ոչ անշուշտ Չինու ներսերը, այլ ծովեզերեայ մեծ քաղաքներու մէջ: Հարուստի աղջիկները ու մանչերը եւրոպական դաստիարակութիւն կը ստանան. մասնաւոր ուսուցիչներ կը դասախօսեն անոնց:

Չինու մէջ կիները փողոցի նուագածու և երգչուհի ալ կ'ըլլան: Յաճախ մարդ կը հանդիպի անոնց կարեւոր քաղաքներու մէջ. խմբովին կը պտտին իրենց տղոց ընկերացած:

Գիւղերուն մէջ կնոջ վիճակը աւելի դժնդակ է, որովհետեւ դաշտային ծանր աշխատութեանց ենթարկուած է: Կան գիւղեր ուր կիները բամպակ հիւսելով կամ արուեստական ծաղկեշինութեամբ կը զբաղին: Այս վերջին ճարտարարուեստը շատ տարածուած է, որովհետեւ ծաղիկը Չինու մէջ ամէնէն աւելի յարգի զարդարանքներէն մէկն է: Գեղջուկ ինչպէս նաև բարձր ու միջին դասու կիները իրենց մազերուն մէջ ծաղիկ կը դնեն:

* * *

Կիներուն հագուստները բաւական միօրինակ են: Ընդհանրապէս պատմուճան մը և կարճ ու լայն թեզանիքներով մետաքսէ վերարկուներ կը հագնին, որոնց օձիքը աղեղնաձեւ կտրուած է, և կուրծքը լայն ու խիստ փայլուն ասեղնագործութիւններով զարդարուած են: Այն կիները որոնք իրենց ոտքերը կը պզտիկցնեն, շատ կարճ կօշիկներ կը հագնին:

Գլխի զարդարանքը աւելի փոփոխական է քան հագուստը. Նահանգէ նահանգ կը փոխուի և մէկ քանի տեղեր իր ձեւովը կը յիշեցնէ իտալական գլխազարդերը: Ընդհանրապէս կիները վարսակալ մը կը կրեն. ամէնէն հարուստները ոսկիէ գնդասեղերով կ'ամփոփեն իրենց մազերը. աղքատները պղինձէ գլխազարդերով կը գոհանան: Երբեմն մետաղէ փոքր վարսակալներ կը գործածեն կամ թէ բնական ու արուեստական ծաղիկներով ու թիթեռնիկի կապոյտ թեւերով կը զարդարեն գլուխնին:

Չինացի կիները կը սիրեն այլազան գոհարներով պճնուիլ, ինչպէս ապարանջան, մատնի, օղ, մանեակ: Եղունգնին երկար ձգելու սովորութեանը պատճառաւ, ոսկիէ և արծաթէ մատնապահեր կը գործածեն, իսկ անոնք որ երկար եղունգ չունին, յաճախ իբր զարդ մատնապահեր կը գործածեն:

Հովանոցն ու հովահարը անհրաժեշտ առարկաներ են չինացի կնոջ մը արդուզարդին համար: Ձմեռը ականջի պահպաններ կը դնեն, որոնք սիրուն կերպով

—)(14)(—

ԺՈՐԺ ԹԻՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Դ.

—Միլորտը անմիջապէս քեզ տեսնել կ'ուզէ Թոմ: Հրամայեց որ ուղեւորութեան մեծ կառքը պատրաստես, որպէս զի հետը տանելիք բոլոր գոյքերը կարելի ըլլայ մէջը տեղաւորել:

Ռաուլ այս վերջին բառերը լսած ատեն գլուխը վեր բարձրացուց խիստ: Ըսել է Լորտ Ռիչմոնտ ընդհուպ կը մեկնէր առանց ո՛ և է շարժառիթի: Անշուշտ այս յանկարծական ուղեւորութիւնը ուղղակի առնչութիւն ունէր գիշերուան դէպքերուն հետ:

—Լորտ Ռիչմոնտ ո՞ւր կ'երթայ հարցուց Ռաուլ:

—Թոմ ալ այդ հարցումը ըրաւ Տիքին, և սա պատասխանը ընդունեց.

—Միլորտը պիտի պատասխանէ քեզի, եթէ յարմար դատէ: Հետեւաբար ես ալ չեմ գիտեր:

Ի՞նչ պիտի ընէր Պ. տը Պլինեաք, պիտի թողո՞ւր որ իր մօրեղբայրը մեկնէր համոզուած թէ իր քեռորդին զինքը մեռցնել ուզած էր:

—Ասկէ զատ յարեց Պրիէն, այդ անպիտան Տիքը կ'ատէ ձեզ, որովհետեւ Լորտին ժառանգութիւնը ձեզի պիտի իյնայ. ինչ որ շատ արդարացի է. ցաւալի բան պիտի ըլլար եթէ Անգլիացիի մը ձեռքը մնար ոսկիներու այդ ահագին դէզը...

—Այդ ժառանգութեան խնդիրը ջնջուած կրնաս նկատել, ընդմիջեց Պ. տը Պլինեաք, ուսերը ցնցելով. Լորտ Ռիչմոնտի ժառանգորդը չպիտի ըլլամ երբեք և աչք ալ չունիմ իր հարստութեան:

—Անիծա՛ծ, գոչեց ծերուկ նաւաստին, բաղդ չունի՞նք եղեր... Եւ ես կը կարծէի թէ Կրեսո՞սի պէս հարուստ պիտի ըլլաք և ըստ այնմ ոսկեզօծ երազներ կը հիւսէի:

—Ոչ, իմ բարի Պրիէնս. իր ժառանգորդը ըլլալու համար՝ առաջարկեց ինծի անգլիական հպատակութիւնը ընդունիլ:

—Անգա՛մ, ըսաւ Պրիէն գլուխը երերցնելով, ձեր մօրեղբայրը չէ յափրացած իր միլիոններէն... Անգլիացի ըլլալ, ի՛նչ պատճառ կայ որ Չինացի չըլլաք...

—Պրիէն, ըսաւ Ռաուլ խստութեամբ:

—Լա՛ւ, լա՛ւ, ամէն ոք այդ մասին կը լռէ, բայց տէ՛ր իմ, ատիկա պատճառ չէ որ ձեր ծերուկ Պրիէնը Ձեզ չնախընտրէ Անգլիայէն:

Անպիտան Տիք ուրիշ հրամաններ ալ տուաւ, որովհետեւ ձիապարմանը կանչեց և ըսաւ անոր.

—Ծօ էճըրթընի տունը գնա՛ և ըսէ՛ թէ անկողնէն ելածին պէս հոս գայ:

Պրիէն բնազդով կ'ատէր Սըր Ծօ էճըրթընը, զոր կ'ամբաստանէր թէ Լորտ Ռիչմոնտի ժառանգութեան աչք տնկած է և Պ. տը Պլինեաքի վրայ կը նախանձի:

Ըսել է Լորտ Արթիւր տեղի կու տար, համբորդութիւն մը պատրուակելով և իր հետ կը տանէր իր նոր ժառանգը՝ Սըր Ծօ էճըրթընը: Միեւնոյն մտածումը ունեցած էր նաև ծերուկ նաւազը, որ յարեց:

—Ձեր միլորտ մօրեղբայրը ի զուր թղթադրամներով կը ծածկէ իր փոքր պօմպեն:

—Բաւական է ըսաւ Պլինեաք չոր շեշտով մը:

Փոքր պօմպեն նախատական բացատրութիւն մըն էր զոր Պրիէն երբեմն Ծօ էճըրթընի կու տար: Այս վերջինն ալ ոչ նուազ նախատական բառերով կ'որակէր Պրիէնը: Հակառակ Ռաուլի դիտողութեանց, Ծօ «ձեր սպասաւորը» մակդիրը կու տար Պրիէնի, երբ Ռաուլի հետ խօսէր ծերուկ նաւաստիին վրայ:

—Պրիէն ծառայ չէ, այլ նաւաստի մը, որ զիս սիրելուն համար կը հաւանի ծառայել ինծի:

Ծօ անգլիական պաղարիւնութեամբ կը պատասխանէր.

—Այդ երկուքին միջեւ տարբերութիւն չկայ: Ներողութիւն:

Ռաուլ կը ջանար որոշում մը տալ: Ո՛չ, երբեք չպիտի ամբաստանէր Կրաս Հօզրօբը: Գարշելի բան կը թուէր իրեն կին մը բերան տալ: Բայց չէր ալ ուզեր ինքզինքը արդարացնել Լորտ Ռիչմոնտի առջեւ և ո՛չ ալ այն ստորնութիւնը յանձն առնել ըսելու թէ կ'անգոսնէր իր միլիոնները և թէ ոճրի մը մտածումը չէր յղացած երբեք: Հետեւաբար ո և է բացատրութիւն տեղի չպիտի ունենար իր և իր մօրեղբօրը միջեւ:

Ռաուլ հիմա չէր ուզեր վայրկեան մը իսկ մնալ տան մէջ: Կ'ուզէր առաջին անգամ ինք մեկնիլ, իր մօրեղբօրմէն հրաժեշտ առնելով ճակատը բարձր, համարձակ նայուածքով: Թերեւս բաժնուած ատեն, Լորտ Արթիւրի սիրտը փղձկէր, թերեւս վերստին գտնէր անոր մէջ այն սէրը, զոր այնքան տարիներէ ի վեր յայտնած էր իր քեռորդիին նկատմամբ:

—Պրիէն գնա՛ Լորտ Ռիչմոնտին ըսէ որ իրեն հետ տեսակցիլ կը փափաքիմ: Բայց ճիշդ բառերս պէս, ո՛չ մէկ աւելի բառ:

Պրիէն ճշդիւ գործադրեց յանձնարարութիւնը և սա պատասխանը բերաւ թէ Լորտ Ռիչմոնտ իր արդուզարդով զբաղած ըլլալուն, ընդունելութեան ժամը պիտի իմացնէր իր քեռորդիին:

(Շարունակելի)

ասղնեգործուած են արտաքուստ, իսկ ներսը ծածկուած է մաշկեակով։ Երբ ձմեռը չափազանց ցուրտ ըլլայ, ականջները այդ պահպանակին մէջ կ'անցընեն։

Մեծ թուով կիներ ափիոն կը ծխեն, այդ մոլութիւնը հետզհետէ մեծ աւեր կը գործէ։ Այդ մոլութեան հետեւանքով շատ մը մայրեր անկարող են իրենց զաւակները դիեցնելու։ Վերջապէս չինացի կինը մօտէն տեսնող և ուսումնասիրող եւրոպացի ճամբորդները սա եզրակացութեան կը յանգին թէ չինացի կինը խեղճ կին մը չէ, քանի որ բնաւ հոգ չի տանիր առտնին գործերու, մաքրութեան և երբեք չի խորհիր ընտանեկան յարկը հրապուրիչ դարձնելու համար։ Զ. Ն.

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գերմանական թերթերը կ'ըսեն թէ չինական վերին իշխանութիւնները, հակառակ միջազգային զինուորներու յառաջխաղացութեան, իրենց մէջ տակաւին համաձայնած չեն որ և է կերպով բանակցութեանց սկսելու համար։

— Բարիզի մէջ պտտած զրոյցի մը նայելով հոկտեմբեր ամիսը չաւարտած Բէքինի օտար դեսպանները հաւաքաբար պիտի սկսին հաշտութեան բանակցութեանց, որոնց հիմ պիտի կազմեն, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ֆրանսայի ծանուցագրին առաջարկած պայմանները։ Կը կարծուի թէ կրօնական պաշտպանութեան խնդիրը մեծ տեղ մը պիտի ունենայ բանակցութիւններուն մէջ։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութեան իբրեւ արդիւնք առաջարկութիւն մը պիտի ըլլայ՝ նպատակ ունենալով բոլորովին փոխել կրօնական պաշտպանութեան ձեւը որ ներկայ պայմաններուն տեսակէտով անյարմար է։ Անգլիա և Գերմանիա այդ առթիւ պիտի առաջարկեն նաև որ Չինու մէջ միսիոնարութիւններ ունեցող բոլոր Տէրութիւնները հաւասար իրաւունքներ վայելեն։

—Չինու կայսրը, նամակ մը ուղղելով Անգլիոյ Թագուհիին, վերջին դէպքերուն համար ցաւ յայտնելով, խնդրեր է Ն. վեհափառութենէն որ հաշտութեան վերահաստատման համար միջամտէ։

—Գերմանիոյ կառավարութիւնը ծանուցեր է Բէքինի իր նոր դեսպանին, որպէս զի իրմէ նախապէս հրահանգ չստացած ո և է կերպով բանակցութեան չմտնէ Լի-Հունկ-Չանկի հետ։ Գերման թերթերը կ'ըսեն թէ նըկատողութեան առնելով Լի-Հունկ-Չանկին մեքենայութիւնները, արդարացի է անոր նկատմամբ ցոյց տրուած անվստահութիւնը։

—Ինչպէս հեռագիրներն ալ ծանուցին, Բէքինի օտար դեսպանները այս միջոցիս կը պատրաստեն՝ Չինու պատուիրակներուն ըլլալիք զեկոյցը, որ կը պարունակէ հաշտութեան բանակցութեանց հիմերուն վերջնական պայմանները։ Որոշուած է հաւաքական ծանուցագիր մը մատուցանել այդ մասին։

ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՉԻՆՈՒ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԿՈՂՄԸ

Պէրլինի հոկտ, 23. Թուական թերթերը կ'ըսեն թէ հարաւային Չինու մէջ շփոթութիւնները հետզհետէ կը տարածուին և թէ մինչեւ նոյն օրը հասած տեղեկութիւններուն նայելով, Չինու կանոնաւոր զինուորները պիտի չկրնան զըսպել այդ շփոթութիւնները։ Այդ մասին Ռիւթէրի գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը տուած է.

Հոնկ-Քոնկ, 23 հոկտ. — Քանթոնէն առնուած լուրերու նայելով Արեւելեան գետին մօտերը գտնուած տեղերու միջեւ յարաբերութիւնները խզուած են։ Այդ պատճառով նոյն տեղերու շփոթութեանց մասին հակասական լուրեր կ'առնուին։ Չինացիները կ'ըսեն թէ իրենց կանոնաւոր զինուորները սկիզբները յաղթող եղած են, բայց անկէ յետոյ երկու անգամ պարտութիւններ կրեր են։ Կ'ըսուի թէ Քուի-Չաոյի կառավարչանիստ քաղաքին նկատմամբ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ։ Կը կարծուի թէ այդ քաղաքը գրաւուած ըլլայ Բոքսըրներէն, մինչդեռ ուրիշ ըսողներ ալ կան թէ Քու-Չաօ նորէն չինական զինուորներուն ձեռքը անցած է։ Այս մասին տակաւին որոշ մանրամասնութիւններ առնուած չեն։ Քանթոնի մէջ ժողովուրդին միտքը տակաւին հանդարտած չէ։ Այդ տեղի փոխարքան թէեւ կը սպառնայ պատժել Բոքսըրները, բայց իր այդ սպառնալիքը չի գործադրեր։ Ժողովուրդը կարեւորութիւն չի տար անոր յայտարարութիւններուն զորս կը պատռէ՝ պատերուն վրայ փակցուելէն անմիջապէս ետքը։ Քանթոնի մէջ բազմաթիւ անձեր կան Բոքսըրներուն համամիտ, որոնք պատրաստ են մասնակցիլ որ և է շարժման եթէ տեսնեն թէ յաջողութեան նշաններ ցոյց կու տայ։

ՊԷԼՃԻՔԱ

Պրիւսէլ, 22 հոկտ. — Պէլճիքայի թագաւորը առաջարկեց որ Չինու մէջ միջազգային ոստիկան-զինուորներու գունդեր հաստատուին։ Ֆրանսա այդ մասին յայտնեց իր հաւանութիւնը՝ պայմանով որ այդ առաջարկութիւնը նախ սկզբամբ ընդունուի ընդհանուրին կողմէ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Լոնտոն, 23 հոկտ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Մորնինկ Բոսթի թէ տեղւոյն գերմանական դեսպանատունը իր կառավարութեան հեռագրեր է թէ ամերիկեան կառավարութիւնը կը պատրաստէ Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութեան համար տրուած ծանուցագրին պատասխանը և թէ ամերիկեան կառավարութիւնը պիտի հաւանի այդ համաձայնութեան բոլոր կէտերուն, բաց ի Դ. յօդուածէն որ Մ. Նահանգաց գաղափարին յարմար չի գար։

—Սդանտարտ կ'ըսէ թէ Անգլօ-գերման համաձայնութիւնը, որ այդ երկու երկիրներուն պետական անձնաւորութեանց մէկ յաղթանակն է, Չինու խնդրոյն կարգադրութեանը նպաստելէ զատ, աշխարհի ամէն կողմը ծագելիք բոլոր խնդիրներուն համար ալ օգտակար հետեւանքներ պիտի ունենայ։

—Ռուսիա կէս-պաշտօնական յայտարարութեամբ մը իր հաւանութիւնը ցոյց տուած է Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութեան։ Բեդերսպուրկի մէջ այդ համաձայնութեան սկզբունքները նպաստաւոր կը նկատուին նաև Ռուսիոյ համար, որուն նպատակն է լուծել չինական խնդիրը։

—Լոնտոնէն հոկտ. 23 թուականով կը հեռագրեն Պէրլինի թերթերուն թէ Անգլիոյ Թագուհին իր ներկայութեանը ընդունելով Լորտ Սոլզպէրին, ջերմապէս զայն շնորհաւորեր է՝ անգլօ-գերման համաձայնութիւնը կնքելուն համար։ Թագուհին յարեր է թէ ինքն ալ արդէն ջերմ փափաքող մըն էր այդ համաձայնութեան գոյանալուն։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Լօքալ-Անձայկըր հոկտ. 24 թուական իր թերթին մէջ կ'ըսէ թէ Չի-Լիի նահանգին երկաթուղիի գիծերուն բաժանման մասին Ռուսիոյ և Ճարոնի միջեւ տիրող անհամաձայնութիւնը կարգադրուած է։ Այդ մասին Եօքոհամայէն հոկտ. 23 թուականով ուղղուած հեռագրի մը նայելով, պաշտօնապէս յայտարարուած է ռուսական ու ճարոնական զինուորական հրամանատարներուն թէ երկու տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է, որուն համեմատ Ռուսիա պիտի ստանձնէ Եանկ-Ձունի ու Շան-Հայ-Քուանի միջեւ գտնուած երկաթուղիի գիծերուն վարչութիւնը։ Դաշնակցային Տէրութիւնները իրաւունք պիտի ունենան գործածել այդ գիծերը միայն զինուորական նպատակով. իսկ Ռուսիա առանձինն պիտի գործածէ Նիու-Չուանկի հիւսիսային կողմի երկաթուղիի գիծերը, որուն փոխարէն ինքն ալ կ'ընդունի փոխադրութեան համար պէտք եղածին չափ վակոններ պատրաստ ունենալ միշտ, միջազգային զինուորներուն տրամադրելի ընելու համար։

Լօքալ Անձայկըր կը յարէ թէ ասով Ռուսիա իր ազդեցութեան շրջանակին տակ կ'առնէ հիւսիսային Չինաստանի կարեւոր նաւահանգիստները և յարաբերութեանց ճամբաները։

ԲԷՔԻՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Վիէննա, 22 հոկտ. — Վիէնըր Ապէնտբոստ կը հրատարակէ պաշտօնական տեղեկագիրը Բէքինի մէջ կատարուած զինուորական գործողութեանց՝ Ուինթէրհալթէր տեղակալին կողմէ, որ ֆոն Թոման հարիւրապետին յաջորդած է։ Տեղակալին ըսածին նայելով չինական պանքան յունիս 13ին ազատուեր է աւստրիական հետեւակներուն կողմէ։ Յունիս 9էն սկսեալ Աւստրիացիները գործակցեր են ֆրանսական դեսպանատան պաշտպանութեանը։ Պահակախումբը կը բաղկանար 45 Ֆրանսացիներէ և 29 Աւստրիացիներէ։ Չինացիները մինչեւ յունիս 22 ռմբակոծեր են ֆրանսական պատնէշը, զոր կարգով կը պաշտպանէին Ֆրանսացիները ու Աւստրիացիները, բայց կրակ ձգուած ըլլալով հեռացեր են այդ պատնէշէն։ Յունիս 22ին Ամերիկացիները յայտարարած ըլլալով որ իրենց դիրքը չեն կրնար պաշտպանել, զինուորները դէպի անգլիական դեսպանատունը քաշուեցան։ Քիչ ետքը իմացուելով որ տրուած լուրը սխալ է միջազգային զինուորները նորէն դեսպանատուները գացին, բաց ի իտալականէն որ կ'այրէր։ Դարձեալ յունիս 22ին էր որ, առջի իրիկունը տրուած որոշման հակառակ թէ Թոման հարիւրապետը զինուորական գործողութեանց հրամանատար կարգուի, այդ հրամանատարութիւնը յանձնուեցաւ Սըր Քլոտ Մաքտոնալտի՝ դեսպաններու մէկ գումարման մէջ տրըւած որոշումով մը։ Աւստրիական տեղեկագրին համաձայն, Սըր Քլոտ Մաքտոնալտ չկրնալով զինուորական գործողութեանց բոլոր պատասխանատուութիւնը ստանձնել, Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանատանց գիծերուն պաշտպանութիւնը յանձնուեցաւ ֆոն Թոման հարիւրապետին։ Աւստրիական տեղեկագիրը գովելէ ետքը ֆրանսական զինուորներուն ընթացքը, կը խօսի Թոման հարիւրապետին մահուանը վրայ և կ'ըսէ թէ երկու ֆրանսացի սպաներու հետ Չինացիներուն թնդանօթներուն դիրքը քննած ատեն կուրծքէն զարնուած է ռումբի մը պայթելէն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պէրլին, 22 հոկտ. — Գերմանիոյ Խորհրդարանին Նստաշրջանը երբ բացուի, կառավարութիւնը Երեսփ. Ժողովէն պիտի խնդրէ վաւերացնել Չինու համար եղած ծախքերը, ըսելով որ շփոթութիւններ զսպելու նպատակով արշաւախումբ մը ղրկուած է, որուն կայսրը իբրեւ գերագոյն պետ բանակին, իրաւունք ունէր հրամայելու։ Նշած սովորութեան հակառակ, Ելմտացոյցը Նստաշրջանին բացումէն տասնըհինգ օր ետքը պիտի ներկայացուի Երեսփ. Ժողովին, որպէս զի Ժողովը ժամանակ ունենայ նախ Չինու արշաւանքին ծախքերուն վրայ վիճաբանելու։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ.

Բրէթորիա, 21 հոկտ. — Բէլի-Բէննի այսօր մանրամասնութիւններ կը հաղորդէ Ճէկկէրսֆոնթայնի յարձակման վրայ, որուն մէջ Պոէրները օգնութիւն ստացան քաղաքին ներսը գտնուող այրերէ ու կիներէ։ Պոէրները տակաւին ետ չմղուած, յաջողեցան քանի մը գերիներ ազատել բանտէն։ Բէլի-Բէննի կը ծանուցանէ թէ մտադիր է խիստ միջոցներ ձեռք առնել մատնութիւն ընող բնակիչներու նկատմամբ։ Լորտ Մէթհուէն կը հեռագրէ թէ իր երկու զօրախումբերուն դէպ ի Զէրուսթ յառաջացումը շատ տաժանելի եղած է։ Տուկլաս գնդապետը ճամբան գըրաւեր է 23 սայլեր և 12 Պոէրներ։ Լորտ Մէթհուէն ալ 200 սայլեր գրաւեր և երկրին մէջէն անցեր է՝ Տըլարի զօրավարը միշտ իր կողին վրայ ունենալով։ Լորտ Մէթհուէն կ'ըսէ թէ Ռուսթէնպուրկէն հեռանալէն ի վեր ունեցած է վեց մեռեալ և տասը վիրաւոր։ Տուկլասի զօրագունդը ժամանակ մը Զէրուսթ պիտի մնայ։ Նոքս զօրավարը Քրոնսթատէն կը հեռագրէ թէ Հոնինկ-Սփրուիթ և Սէյֆոնթայնի մէջ անգլիական թեթեւաշարժ հեծելազօրքերը յարձակում մը կատարեր են հարիւր Պոէրներու վրայ, որոնք դիրք մը բռնած էին երկաթուղիի գիծին մօտ։ Պոէրները այդ դիրքէն հալածուեր են կորուստներ տալով։ Անգլիացիներէն մէկ զինուոր վիրաւորուեր է և հինգ ձիեր սպաններ են։ Ֆարսմիթի զինուորական կայանին հրամանատար սպան կը ծանուցանէ թէ հոկտ. 19ին Պոէրները բուռն յարձակում մը կատարեր են քաղաքին վրայ, բայց ետ մղուեր են։ Անգլիացիներուն կորուստն է 1 սպայ ու երկու զինուորներ մեռած և երեք զինուորներ վիրաւորուած։ Զօրավար Պարթըն կը հեռագրէ թէ հոկտ 17ին ընդհարում մը ունեցեր է պզտիկ զօրախումբի մը հետ, զոր քանի մը դիրքերէ ետ մղեր է Ֆրէտէրըսթատի մօտ։ Անգլիացիները ունեցեր են երկու մեռեալ և չորս վիրաւոր։

Բարեյուսոյ Գլուխ, 22 հոկտ. — Զինուորական իշխանութիւնները նկատելով որ Պոէրներու գործունէութիւնը հետզհետէ կ'աճի Օրանժի մէջ և չէզոք կեցողներու վրայ ալ յարաճուն հակամիտութիւն մը կը տեսնուի պատերազմիկներուն օգնելու, որոշեր են խիստ միջոցներ ձեռք առնել բոլորովին բնաջինջ ընելու համար պատերազմական վիճակի մէջ գտնուող պզտիկ զօրախումբեր, և նաեւ խստիւ պատժել անոնք որ կը դրժեն չէզոքութեան համար իրենց տուած խոստումը։

—Պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ Օրանժի հետ հեռագրական հաղորդակցութիւնները ընդմիջուած են՝ թելերը աւրուած ըլլալուն համար։

Պրիւսէլ. — Պէլճիքայի կառավարութիւնը մտերմաբար ծանոյց Թրանսվալի ներկայացուցիչին թէ Պ. Քրիւկէր եթէ երկար ատեն Պէլճիքա մնայ, կրնայ ըլլալ որ հականգլիական ցոյցեր պատահին, որոնց չի կրնար ներողամիտ ըլլալ պէլճիքական կառավարութիւնը։ Կ'ըսուի թէ Պ. Քրիւկէր չէ ընդունած հարուստ Հոլանտացիի մը իրեն նուիրած ասպնջականութիւնը։ Պ. Քրիւկէր Պէլճիքայէն առանց կենալու պիտի անցնի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

Լոնտոն, 22 հոկտ. — Լորտ Սոլզպէրի Պալմորալ գնաց։ Կ'ըսուի թէ նախարարապետին կողմէ Թագուհւոյն տրուելիք այցելութեան պատճառն է դահլիճին մէջ ըլլալիք մասնակի փոփոխութիւն մը որ շուտով պիտի կատարուի, վասն զի նախարարաց Խորհուրդը նոյեմբերի սկիզբները պիտի գումարուի Խորհրդարանին նստաշրջանին ծրագիրը պատրաստելու համար։

ՖՈՆ ՊԻՒԼՈՎ ԿՈՄՍԸ

Գերմանիոյ նոր նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը իր անդրանիկ պաշտօնական այցելութիւնը պիտի տայ Պատէնի, Պաւիէրայի և Սաքսոնիայի արքունիքներուն։

—Հռոմէն կը գրեն Բոլիդիշէ Քօռէսբոնտէնցի թէ Իտալիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ լաւ ընդունելութիւն մը գտած է ֆոն Պիւլով կոմսին Գերմանիոյ նախարարապետ անուանուիլը։ Կոմսը Հռոմի մէջ մեծ համակրութիւն կը վայելէ և Իտալիոյ ճշմարիտ մէկ բարեկամը նկատուած է. ուստի ֆոն Պիւլով կոմսին Գերմանիոյ նախարարապետութեան պաշտօնը վարելովը Իտալիոյ և Գերմանիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները աւելի պիտի ամրանան և Երրեակ Դաշնակցութիւնն ալ աւելի ապահովութեան տակ առնուած պիտի ըլլայ։

Պէռլին, 22 հոկտ. — Նոր Նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը, հոկտ. 19 թըւական զեկոյցով մը դաշնակցային Խորհուրդին ծանոյց իր անուանումը։ Ֆոն Պիւլով կոմսը այցելութիւն տուաւ նախարարներուն և օտար դեսպաններուն։ Ժամէ մը աւելի տեսակցեցաւ ելմտական նախարար Պ. Միքէլի հետ։ Կ'ըսուի թէ պետական այդ երկու անձնաւորութիւնները բոլորովին համաձայն են ներքին քաղաքականութեան բոլոր գլխաւոր խնդիրներուն վրայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսայի Խորհրդարանին Նստաշրջանին բացման օրակարգին վրայ նշանակուած քսան հարցապնդումներէն զատ, կան նաև տակաւին չարձանագրուածներ։ Նաև Պ. Բուէնօ տ'Օռնանոյի կողմէ հարցապնդում եղած է՝ բազմարուեստեան և Սէն-Սիր վարժարաններու մէջ ձրի աշակերտ ընդունելու մասին պատերազմական նախարարին տուած որոշմանը համար։ Հաւանական կ'երեւայ որ այդ խնդրոյն առթիւ ընդհանուր վիճաբանութիւն մը կատարուի պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարին բոլոր գործերուն վրայ։ Նաև երկու հարցապնդումներ կան գործադուլներու խնդրին համար։ Ատոր մասին ալ մեծ վիճաբանութիւններ յուսալի կը նկատուին, քանի որ մէկ-երկու ամիսէ ի վեր այդ պատճառով կռիւներ կը ծագին գործարանի տէրերու և գործաւորներու միջեւ։ Նախարարապետին ալ հարցապնդում մը պիտի ըլլայ կառավարութեան ընդհանուր քաղաքականութեանը վրայ։ Կրնայ ըլլալ որ գործաւորներու և զինուորական վարժարաններուն մէջ ձրի աշակերտներու ընդունելութեան խնդիրը խառնուի ընդհանուր քաղաքականութեան մասին կատարուելիք վիճաբանութեանց։ Այս վիճաբանութիւնը սակայն իր կարեւորութիւնը պիտի կորսնցնէ նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի այն քաղաքական ճառէն ետքը, զոր կիրակի օրը պիտի արտասանէ Թուլուզի մէջ։ Նախարարապետը բնականաբար իր ճառովը պիտի պարզէ ընդհանուր քաղաքականութեան բոլոր այն կէտերը, որոնք կրնան Խորհրդարանին համար ուշագրաւ ըլլալ։ Խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ շատ կը զբաղին այդ օրակարգով, զոր Երեսփ. Ժողովը պիտի ունենայ իր այդ արտասովոր և կարճատեւ Նստաշրջանին մէջ։ Երեսփոխան մը կ'առաջարկէ որ օրակարգին վրայ առաջին տեղը բռնէ՝ փոքր թռչուններու պաշտպանութեան համար օրէնք մը պատրաստելու ծրագիրը։ Երեսփ. Ժողովը 1901ի ելմտացոյցէն զատ պիտի զբաղի նաև զանազան ստիպողական ծրագիրներով, օրինակի համար կարգ մը բարենորոգումներ ժառանգութեանց տուրքերուն, ընկերակցութեան օրէնքին, ոգելից ըմպելիներու տուրքերուն, գործաւորներու հանգստեան կոչուելուն և ուրիշ կարեւոր խնդիրներու մասին։ Նախարարութիւնը արդէն որոշած է իր ընելիք յայտարարութիւնները։ Մտադիր է քուէարկել տալ ժառանգութեանց օրէնքին ծրագիրները։ Այնպէս կը նկատէ թէ ելմտացոյցին քուէարկուելէն առաջ եթէ այդ երկու ծրագիրներուն վիճաբանութիւնը աւարտի, Ժողովին արտասովոր Նստաշրջանը ամուլ եղած պիտի չըլլայ։

—Բարիզի քաղաքին 1901 տարուան ելմտացոյցը բաւական վիճաբանութիւններու պատճառ կ'ըլլայ։ Խնդրոյն կարեւորութիւնը ըմբռնելու համար նախ ըսենք թէ Բարիզի քաղաքապետութեան տարեկան ծախքը 360 միլիոն ֆր. է։ Այս տարի Ցուցահանդէսին առթիւ հասոյթները աւելցած ըլլալով, ծախքերը գոցուած են, բայց 1901 տարուան համար 11 միլիոն ֆր.ի բաց մը կայ։ Ատոր համար Բարիզի քաղաքապետութեան Խորհուրդը առաջարկեր է տուրքերը աւելցնել այդ բացերը գոցելու համար, բայց կառավարութիւնը չէ ընդունած և յանձնարարած է որ 360 միլիոն ֆր.ի ծախքէն զեղչեր ըլլան և այդպէս հաւասարակշռուի ելմտացոյցը։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սոֆիա. 22 հոկտ. (Թայմզի հեռագիր) — Ռումանիոյ դիւանագիտական գործակատարը, երէկ, պուլկար կառավարութեան հաղորդեց Պուքրէշի եղեռնադատ ատեանին վճիռը, որ հարցաքննիչ դատաւորին ամբաստանագրին վրայ հիմնուած է։ Այդ գիրը կը թուէ անունները 22 Պուլկարներու, որոնց մէջ կան Սարաֆով, տեղակալ Քովաչէվ և Ռուսճուքի Ջրհանկիրներուն հրամանատար Թրոյէվ։ Եղեռնադատ ատեանը որոշեր է որ բոլոր այդ անձերը դատաստանի պէտք է ենթարկուին։ Ամբաստանեալներէն տասերեքը Ռումանիոյ ոստիկանութեան ձեռքը կը գտնուին։ Ամբաստանագիրը երեք մասի բաժնուած է՝ Ռիթթովսքիի ու Միխայլեանուի սպանութիւնները և ոճրագործական ուրիշ ծրագիր մը որ չէ գործադրուած։

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻ

Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Մաք Քինլի հեռացեր է Սպիտակ Տունէն, որ ինչպէս յայտնի է նախագահներուն բնակարանն է։ Պ. Մաք Քինլի կ'ուզէ ընտրական պայքարին յարուցած իրարանցումներէն հեռու մնալ։ Հիմա կը գտնուի Քանթոնի մէջ (Օհայոյի Նահանգ) որ իր ծննդավայրն է։ Հոն պիտի մնայ մինչեւ որ ընտրութիւնները վերջանան և վերջնապէս հասկցուի որ ի՞նք թէ Պ. Պրայըն պիտի կոչուի Նախագահութեան պաշտօնին։

ՌՈՒՍՈՒՄՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՅ
ԸՍՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
Յօրինեց
ՍՄ.ՀԱՅՐ Ս. ԽՕՆՃԵԱՆ
Ի պէտս Ազգ. Նախակրթական վարժարանաց
Վաւերացմամբ
Ազգ. Կրօնական Ժողովոյ
Դ. տպագրութիւն

Քրիստոնէական հաւատոյ ուսման և բարոյական կրթութեան յատկացեալ սոյն դասագիրքն այս անգամ յօրինողին կողմանէ խնամով սրբագրուած և Պէրպէրեան տպարանէն չորրորդ անգամ մաքուր տըպագրութեամբ հրատարակուած ըլլալով, կը ծախուի հեղինակին և ամէն գրավաճառաց քով խիստ դիւրամատչելի գնով։

ԳԻՆ 2 ՂՐՈՒՇ 6—10

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Կէսօրին Վեհ. Սուլթանը փառաւոր հանդէսով գնաց նոյն մզկիթը և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ, Ռուսիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանները՝ իրենց հետեւորդներով և ուրիշ հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետներու միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն ապա Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ և յետոյ Սեւ Լերան դեսպան Պ. Պաքիչ պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ԼԷՅԼԻ ՔԱԴԻՐԻ տօնին առթիւ բոլոր նախարարները և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները, երէկ, կայս. պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին և արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Համազգային Անկելանոցին խուլ համր պատսպարեալներուն, Լէյլի Քադիրի առթիւ, կարկանդակներ և շաքար բաշխուելով, բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

—Առջի գիշերը, նոյն տօնին առթիւ, պալատական պաշտօնատարներ Համիտիէ մզկիթին բակին մէջ դրամական պարգեւներ բաշխեցին բազմաթիւ աղքատներու որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Շաքիր փաշայէ, կայս. Սքամպոլ զբօսանաւին հրամանատար Շիւքրի փաշայէ և կայս. թիկնապահ Ճէվատ ու Սալիհ պէյերէ կազմուած պատուիրակութիւն մը, առջի իրիկունը, Պէրլին ուղեւորեցաւ նուէրներ տանելով իր հետ։

—Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատունը պաշտօնապէս ծանոյց Բ. Դրան նոր նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսին և արտաքին գործոց նոր նախարար Պ. Ռիխթհոֆէնի անուանումները։

—Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշա հեռագրով շնորհաւորեց Գերմանիոյ արտաքին գործոց նոր նախարար Պ. Ռիխթհոֆէնը։ Պէրլինի օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուեր է Պ. Ռիխթհոֆէնի։

ՔՈԼՈՄՊՈՅԻ իսլամները, որոնք Վեհ. Սուլթանին յոբելեանին առթիւ մեծ հանդէսներ կատարած էին, նուէր մը և ուղերձ մը ղրկած են՝ Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։

ՍԷՅԻՏ ՖԱԶԸԼ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՀԸ. — Սէյիտ Ֆազըլ փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ կէս օրին մեռաւ իր որդւոյն՝ Սէհլ փաշայի ապարանքին մէջ՝ Մաչքայի մօտ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով հրամայեց յուղարկաւորութեան ծախքը կայս. մասնաւոր արկղէն վճարել և մարմինը ամփոփել Սուլթան Մահմուտի դամբարանին պարտէզին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը այսօր կը կատարուի։ Սէյիտ Ֆազըլ փաշայի զաւակներն են Սէհլ, Հասան ու Մէհմէտ փաշաները և Ահմէտ էֆ.։ Վախճանեալը մարգարէական սերունդէն է։ 1240ին ծնած էր Հնդկաստանի Մալապար քաղաքին մէջ, որով 76 տարեկան էր։ Սէյիտ Ֆազըլ փաշա որ Մէքքէի էմիր ալ եղած է, հեղինակութիւններ ունի։

ԳՈՆԻԱՅԻ նահանգին կեդրոնին մէջ բացուելիք կալերտի ցուցահանդէսին համար, որ ապրիլի սկիզբէն մինչեւ մայիսի վերջը պիտի տեւէ, պատրաստուած ծրագիրը բարձրագոյն վաւերացման արժանացած և ղրկուած է Գոնիա։ Կուսակալ Ֆէրիտ փաշա գրեր է անտառներու, հանքերու և երկրագործական նախարարութեան որ Գոնիայի յարմար մէկ տեղը ընտանի անասուններու և արմտիքներու ցուցահանդէս մը կազմակերպուի, ինչ որ օգտակար և արդիւնաւոր պիտի ըլլայ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպանատունը հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Շահը այսօր վաղը Դաւրէժ կը հասնի, ուր չորս հինգ օր պիտի մնայ և յետոյ դէպ ի Թէհրան ճամբայ պիտի ելլէ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Սըվազէն կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի գիշեր Տարէնտէի ու Ազիզիէի և երեքշաբթի գիշեր ալ Կիւրինի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ Էլիզապէթ մարտանաւը ուր նաւային վարժարանի 120 աշակերտներ կան, չորեքշաբթի օրը Ավլոնիա հասեր է, ուր երկու-երեք օր կենալէ ետքը, հելլենական ջուրերը պիտի երթայ։

Պ. ՖԱՐՆԷԹԹԻ, ծխախոտի Ռէժիին նախորդ ընդհանուր տնօրէնը, շրջաբերականով մը շնորհակալութիւն յայտներ է դիւանապետներուն՝ պաշտօնավարութեանը միջոցին իրեն եղած աջակցութեան համար։ Պ. Ֆարնէթթի ծանուցեր է թէ ինք անձամբ դիւանապետներուն պիտի ներկայացնէ նոր տնօրէն Պ. Ռամպէռը։ Պ. Ֆարնէթթի Իտալիա երթալով հոն ժամանակ մը պիտի զբաղի Ռէժիի վարչութեան վերաբերեալ գործերով։

ԷՏԻՐՆԷԻ հրդեհին համար, զոր երէկ ծանուցինք, տակաւին նոր մանրամասնութիւններ առնուած չեն։ Սա միայն յայտնի է թէ ապահովագրական Իւնիոն տը Բարի Ընկերութեան Էտիրնէի գործակալ Նիսիմ Պէմուարայի արմտիքի ու խոզակի մթերանոցը միայն այրեր է։ Այդ շէնքը 4000 ոսկի ապահովագրուած էր նոյն Ընկերութեան։

ԳԱՀԻՐԷԻ աւստրօ-հունգարական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Վոտիանէր նոյն պաշտօնով Օտեսա փոխադրուեցաւ։

ՕՏԵՍԱՅԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Բեդերսպուրկի մէջ ապրանքներու արտածման մեծ պանքա մը հաստատուեր է տասը միլիոն ռուպլի դրամագլուխով, մասնաճիւղեր պիտի ունենայ Օտեսայի, Մոսքուայի, Վարշավիոյ, Խարքովի և Վլատիվոստոքի մէջ։

ԶՄԵՌԸ. — Հունգարիոյ Աակր քաղաքին մէջ ու շրջակայքը, անցեալ չորեքշ., ձիւն տեղացեր է և սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Տէրվէք կը ծանուցանէ թէ Խարքովի մէջ (Ռուսիա) Պ. Կուլթմանի վաճառատունը սնանկացած հռչակուեր է՝ մէկ միլիոն ռուպլիէ աւելի պարտքով։ Օտար երկիրներու վաճառատուններ կը վնասուին այդ սնանկութենէն։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ընկղմեալ 42 թիւ շոգենաւը հանելու համար ծովային նախարարութիւնը երեք հազար ոսկի ծախսած է։

ԱՅԳԻՆԵՐԸ. — Ինչպէս յայտնի է, Այտընի նահանգին այն այգիներուն մէջ, որոնք որթաուտէն վնասուած են, ամերիկեան որթատունկեր տնկուած էին. ասոնք պէտք է երկու կամ երեք տարիէն պատուաստել տեղական որթատունկի վրայ, բայց այգեպանները չկրնալով այդ պատուաստը յաջողցնել, ծախսուած դրամները և տրուած աշխատութիւնները պարապը կ'երթան. Նաև այգեպանները սա գաղափարը կազմած են թէ ամերիկեան որթատունկերէն կարելի չէ օգտուիլ։ Ուստի Թուրք լրագիրները կ'առաջարկեն որ ամէն տարի մասնագէտ անձեր ղրկուին Այտընի նահանգին այգիները և կատարեն պատուաստի գործողութիւնը։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ռուսական նաւաբաժնին հրամանատար Պիրիլէվ ծովակալը Սամոս երթալով այցելութիւն տուեր է իշխան Միխայլաքի էֆ.ի որ յետոյ ծովակալին մարտանաւը գացեր է փոխադարձ այցելութեան համար։ Պիրիլէվ ծովակալը իր դրահաւորին մէջ պարահանդէս մը տուեր է, որուն ներկայ գտնուեր են Միխայլաքի էֆ ու ընտանիքը, ֆրանսական հիւպատոսը և ուրիշներ։ Ռուսական մարտանաւերը յետոյ Հռոդոս ուղեւորեր են։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ անցեալները այրած յունական աղջկանց վարժարանին տեղ քարուկիր նոր շէնք մը կառուցանելու համար կայս. Իրատէով արտօնութիւն շնորհուեցաւ։

ՊՐՈՔՏՈՐՈՎ ՓԱՇԱ, կայս. թիկնապահ և ուսուցիչ հեծելազօրքերու, առջի օրը մեռաւ գերմանական հիւանդանոցին մէջ։ Պրոքտորով փաշա երիկամունքի և սրտի հիւանդութիւններէ կը տառապէր։

ՆԱՒՈՒՂԻՂՆԵՐԸ. — Մէկ քանի Հելլէնացիներէ և օսմ. հպատակ Յոյներէ կազմուած խումբ մը կայս. կառավարութենէն մենաշնորհ խնդրեց Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը երթեւեկող և Վոսփորէ անցնող շոգենաւերուն նաւուղիղութիւն ընելու համար։ Խնդրարկուները յայտարարեցին թէ այդ գործին համար որոշ վարձք մը պիտի ստանան և ելմտական գանձին ալ տարեկան որոշ գումար մը պիտի հատուցանեն։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ այդ տեսակ դիմումները թիւը կը շատնայ, ծովային Նախարարութեան հաղորդեց խնդիրը։ Այդ պաշտօնարանն ալ տեղեկագրեց Բ. Դրան թէ նաւուղիղութիւնը խիստ փափուկ և կարեւոր գործ մը ըլլալով, ինք պիտի կազմէ ճարտար ու կարող անձերէ բաղկացած նաւուղիղներու խումբ մը. Նաև իբրեւ վարձք որոշեալ գումար մը պիտի գանձուի։ Այդ առթիւ մասնաւոր յայտարարութիւն մը պիտի ըլլայ. հետեւաբար նաւուղիղութեան համար դիմում ընողներուն պէտք է մերժողական պատասխան տալ։ Ձեռնհաս պաշտօնարանն ալ ատոր հաւանելով, ըստ այնմ հարկ եղած զեկոյցը ըրած է խնդրարկուներուն։

ԱՓԻՈՆՆԵՐԸ. — Իգտամ կ'ըսէ թէ Թուրքիոյ մէջ ափիոնի մուտքը թէեւ արգիլուած է, սակայն Իսքէնտէրունի մաքսէն ափիոն կ'անցնի՝ իբրեւ չոր ծիրան սնտուկի մէջ դրուած և թէ տեղւոյն մաքսատունը թէեւ իմացած է այդ մաքսանենգութիւնը, սակայն բնաւ քննութիւն չէ կատարած։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐԸ. — Առողջապահական քննիչներու տեղեկագրին վրայ ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ վըկայական չունեցող ատամնաբոյժերու խանութները գոցուին. Նաև քննութիւն կատարուի այն ատամնաբոյժերու մասին որոնք ինքզինքնին իբրև բժիշկ-ատամնաբոյժ կը ներկայացնեն։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Էտհէմ պէյ արձակուրդով մայրաքաղաքս կու գայ։

ՊԱՐՍԷԼՈՆԱՅԻ օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Սիւրէեա պէյ արձակուրդով Բարիզ գացեր է։

ՆԱՎԹԻՆ գինը իջեր է Մարսիլիոյ մէջ։

ԻԶՄԻՐԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Իզմիրէն մինչեւ Բարսա շինուելիք Թրամուէյի գիծին վրայի գիւղերու բնակիչները, աղերսագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս պաշտօնարանին, խնդրեր են որ ուղուած մենաշնորհը տրուի, վասն զի այդ գիծին շինութիւնը շատ օգտակար պիտի ըլլայ առեւտրական փոխադրութեանց։

ԻՒՇԱՔԻ ԳԱՅՄԱԳԱՄԸ. — Պրուսայի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեաներէն Սամի պէյ, Կ'րաֆ Իզզետ, Իւշագ գացեր և քննութեան ձեռնարկեր է՝ տեղւոյն գայմագամին դէմ եղած բողոքներուն համար։

ՊՈՍՊԱՅԻ օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Հաճի Գասըմ պէյ երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին Դէրջան և Խնուս գաւառակներուն մէջ Թաղապետական ժողովներ պիտի կազմուին։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը առջի օրը կատարուեցաւ։ Այդ առթիւ վկայականներ տրուեցան իւղաներկի և ճարտարապետութեան ճիւղերէն առաջին հանդիսացողներուն։ Ներկայ էին կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա, կայս. Թանգարանին և գեղարուեստից վարժարանին տնօրէն Համտի պէյ, տնօրէնի օգնական Օսկան էֆէնտի և ուրիշներ։ Ճարտարապետութեան մրցման քննութեան առարկան էր երկաթուղիի կայարան մը։ Առաջին մրցանակը շահեցան Հրանտ Գարակէօզեան, Յովհաննէս Ճանիկեան, Աղեքսանդր Եէնիտունեա, Անթուան Ռաթէնօքի և Քոնսթանթէն Քիրեաքիտիս էֆ.ները։ Երկրորդ մրցանակին և պատւոյ յիշատակութեան արժանացան Ներսէս Ճիւպէրեան, Սիմոն Լօքմակէօզեան, Ժորժ Էմմանուէլիտէս, Ժան Բէրբինեանի և Տիմիթրի Բէչլիաս էֆ.ները։ Իւղաներկին առաջին մրցանակը շահեցան Հասան Հաշիմ ու Մուսթաֆա Նուրի էֆ.ները. իսկ երկրորդը՝ Ահմէտ Մուխթար էֆ.։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ սպասաւորներու վարչութիւն մը կազմելու համար արտօնութիւն խնդրուած է Մեծ-Եպարքոսէն։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանատան առաջին թարգմանը, հինգշաբթի օրը, Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան Սնտուկին գործառնութիւնները աւելի կանոնաւորելու և պատասխանատուութիւնները ճշդելու նպատակով առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա որոշեց որ արկղակալութեան պաշտօնը ջնջուի և դրամական գործողութիւնները հաշուակալին պատասխանատուութեանը տակ կատարուին։ Ըստ այնմ հրահանգ խնդրուեցաւ Բ. Դուռնէն։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը Իզմիր և Շահին անուն երկու փոքր և արագընթաց շոգենաւեր վարձեց, որոնք Իզմիտ և Թէքիրտաղի գիծերուն պիտի յատկանան։

—Մախսուսէի նոր գնած Էսէրը Շէվքէթ շոգենաւին նորոգութիւնը աւարտած ըլլալով, վաղը Ոսկեղջիւրէն դուրս պիտի ելլէ և Կղզիներու գիծին պիտի յատկանայ։

—Մախսուսէի Գայսէրի շոգենաւը որ Կ. Պոլսէն դէպ ի Պաթում ճամբայ ելած էր, քարիւղ բեռցնելու համար, Սինոպի առջեւ մեքենան խանգարեր և եղած տեղը մնացեր է։ Քանի մը ժամ վերջը հելլենական շոգենաւ մը անկէ անցնելով Գայսէրին քաշեր և Սինոպի նաւահանգիստը տարեր է։

—Մախսուսէի վարչութիւնը որ Շարգ շոգենաւը Տրապիզոն ղրկած էր հոն գտնուած ուխտաւորները Կ. Պոլիս փոխադրելու, Ալի Սայիպ Փաշա և Քեամիլ փաշա շոգենաւերն ալ Տրապիզոն պիտի ղրկէ նոյն նպատակով։

ԲԵՐԱՅԻ Գալէօնճը Գուլլուք Թաղին ոստիկանապետ կարգուեցաւ երկրորդ կարգի գոմիսէր Կարապետ էֆ.։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ տեղական կառավարութիւնը նկատելով որ Ծումայի Պալայի ագարակներուն մէջ գործաւորները երբ իրենց ծննդավայրերը դառնան, կրնայ ըլլալ որ այդ կողմերը ապաստանող չարագործներու հետ յարաբերութիւն ունենան, անոնց գոյքերը քննել տալով արգիլուած նիւթեր երեւան հաներ է։ Վերջերս ձերբակալուեր է Տիմիթրով անուն մարդ մը որ ինքզինքը իբրեւ ուսուցիչ կը ներկայացնէր։ Տիմիթրով խոստովաներ է թէ աւազակութիւն կ'ընէ, ըսելով որ իրեն համախոհ ուրիշ չարագործ մըն ալ ցոյց պիտի տայ։ Տիմիթրովի վրայէն գտնուեր են Սոֆիա երթալու յատուկ անցագիր մը և զանազան թուղթեր որոնք ցոյց կու տան թէ որո՛նց հետ յարաբերութիւն ունի։ Տիմիթրով նաև յայտներ է ուրիշ քանի մը աւազակներու անունները և գտնուած տեղերը։ Հիմա քննութիւն ու խուզարկութիւն կը կատարուի և կը յուսացուի թէ միւս աւազակներն ալ շուտով ձերբակալուին։

ՊՈՅԱՃԸ ԳԻՒՂԻ մօտ, խրճիթի մը մէջ երէկ ժամ 7ին ոճիր մը գործուեցաւ։ Պաթումի գաղթականներէն Մահլուկավար Թուզգորպան Օսման այդ խրճիթին մէջ պառկած ատեն, Ալի անուն մշակ մը ներկայացաւ և Օսմանէն դրամ ուզեց՝ մահուան սպառնալիքով։ Օսման չհամակերպեցաւ. ուստի Ալի դաշոյնը քաշելով մխեց Օսմանի պորտը և աղիքները դուրս թափեց։ Չարագործը փախաւ։ Վիրաւորը կէս մեռեալ վիճակի մէջ հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ. — Առջի գիշերը ժամ 4ուկէսին Սիրքէճիի Նոր Սէպիլին մօտերը մարդ մը գզայագիրկ պառկած էր։ Ոստիկանութիւնը տեսնելով քննութեան ձեռնարկեց և ստուգեց թէ այդ մարդը մանիֆաթուրայի վաճառական՝ տարապայման գինովութեան մէջ ճամբան շուարեր և հոն մնացեր է։ Վրայէն հարիւր եօթանասուն ոսկի գտնուեցաւ։

ՔՈՆՔՈՐՏԻԱՅԻ թատրոնին մէջ վաղը, կիրակի, ժամը 7ուկէսին, Մնակեան էֆ.ի թատերական խումբին կողմէ պիտի ներկայացուի ՊԻԶԱՐԷ ՄԻՆԻՕՆ անուն 6 արարուածով տռամը, ի նպաստ նոյն խումբին դերասաններէն Զօպանեան, Սանճագճեան, Կարմիրեան և Նուպար էֆ.ներու։ 10 հոգիէ բաղկացեալ երաժշտական խումբ մը վարագոյրներու գոցուելու միջոցին ընտիր կտորներ պիտի նուագէ։

Ազգային Լուրեր

Ս. Պատրիարքը ասկէ առաջ 37 ոսկիի աւանդ գումար մը ղրկած էր Մշոյ նախորդ առաջն. տեղապահ Տ. Վարդան վարդապետի, այլեւայլ պանդուխտներու ընտանիքներուն բաժնելու համար։ Սակայն Մշեցի ազգային մը իւրացուցած էր այդ գումարը և պանդուխտներուն ընտանիքները իրենց իրաւունքէն զրկուած, բողոքած էին Պատրիարքարանի։ Քաղաքական Ժողովը, — որ, ինչպէս ծանուցած էինք, երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ՝ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Ասլանեան Ստեփան փաշայի, — որոշեց որ այդ գումարը առայժմ Պատրիարքարանի սնտուկէն վճարուի, և միւս կողմէ նոյն զեղծումը գործող անձէն օրինական միջոցներով պահանջուի 37 ոսկիի գումարը։

—Քաղաքական Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ նկատողութեան առաւ Դատական գործոց Նախարարութեան մէկ ծանուցագիրը՝ որով Տէրութեան մարդահամարի բարեփոխեալ նոր կանոնագիրը կը հաղորդէր Պատրիարքարանի։ Ժողովը նկատողութեան առնելով այդ կանոնագիրը, անոր տրամադրութեանց հասու ըլլալէ ետքը, Ս. Նախագահին յանձնեց տալ հարկ եղած պատասխանը։

—Նիկտէի մէջ բանտարկուած և յետոյ դատուելու համար Գոնիա տարուած չորս ազգայիններ անպարտ արձակուեր են տեղւոյն ամբաստանիչ ատեանին կողմէ։ Զորսն ալ բարեմաղթութիւններ ըրեր են Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար։

—Ինչպէս կը յիշուի, ասկէ առաջ Ուսումնական Խորհուրդը և Ղալաթիոյ Կեդրոնական վարժարանին Խնամակալութիւնը, Ստեփան փաշայի Նախագահութեամբ գումարուած և համախորհուրդ սահմանած էին կարեւոր կարգադրութիւնները, նոյն վարժարանին մէջ ուսուցչական դասընթացք մը հաստատելու մասին. այսինքն մանրանկարը համբաւաւոր Վարժապետանոցին՝ որ մեռած ծնաւ։ Քաղաքական Ժողովոյ երէկուան նիստին մէջ, Ասլանեան Ստեփան փաշա ներկայացնելով վերոյիշեալ երկու Մարմիններու կողմէ ստորագրուած տեղեկագիրը, տուաւ նաեւ հարկ եղած տեղեկութիւնները որոնք նկատողութեան առնուեցան խորհրդակցութեանց միջոցին։ Այդ խորհրդակցութիւններէն ետքը, Ժողովը որոշեց գործադրութեան համար հրահանգ տալ Ուսումնական Խորհուրդին և Ղալաթիոյ Խնամակալութեան, և գործադրութեան հսկելու գործը յանձնեց Ստեփան փաշայի։

—Ուսումն. Խորհրդոյ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ 1. Շրջանաւարտից և Ուսուցչութեան ընտրելեաց Քննիչ Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը Հրանտ Ասատուր էֆ.ի նախաքննութեան յանձնուած ըլլալով, Խորհուրդը իր սոյն նստին մէջ լսելէ յետոյ քննիչ էֆ.ին յայտագիրը, որոշեց Ս. Պատրիարքին հետ խորհրդակցութեամբ որոշել վկայականներու բաշխման ժամանակը։ 2. Մայրաքաղաքիս վեց վարժարաններու տնօրէններուն հետ հարկ եղած խորհրդակցութիւնները կատարելէ յետոյ, որոշեց իր յաջորդ նստին հրաւիրել Եէնիգաբուի, Գումգաբուի դրսի, Պէօյիւքտէրէի և Սաքըզաղաճ Նէնի Մահալլէի վարժարանն ու տնօրէնները և Աւագ-ուսուցիչները ի խորհրդակցութիւն։ 3. Վաւերանալի դասագրքի մը մասին լսելէ ետքը Մալաթեան Գալուստ և Բագարատ Արթինօֆ էֆ.ներու կրկին տեղեկագիրները, որոնց յանձնած էր այդ գործին քննութիւնը, մերժեց անոր վաւերացումը։ 4. Խասգիւղի և Պալաթի Թաղ. Խորհուրդներու կողմէ եղած առաջարկութեանց վրայ, նոյն թաղի Ազգ. վարժարանաց այցելու բժիշկ նշանակեց Տոքթ. Քէմհաճեան էֆ.ն։ 5. Սամսոնի, Բալուի և Սիլիւրիի Ազգ. վարժարանաց ուսուցիչներուն համար վկայագիրներ խնդրուած ըլլալով, Խորհուրդը որոշեց հրահանգ տալ այդ վիճակներուն որպէս զի Կազմական Կանոնագրին համաձայն այդ ուսուցիչներու քննութիւնները տեղւոյն վրայ կատարուին և կարգադրուին կեդրոնէն։ Նկատելով որ մայրաքաղաքիս Ազգ. վարժարաններու մէջ տակաւին կը գտնուին առանց վկայականի պաշտօնավարող ուսուցիչներ ու ուսուցչուհիներ, պաշտօն յանձնեց իր դիւանին՝ այդպիսիներուն մէկ ցուցակը պատրաստել ու ներկայացնել իրեն։ Խորհուրդը այս առթիւ որոշեց իր անդամներուն միջոցաւ պարբերաբար այցելել վարժարանները և անոնց վիճակին վրայ տեղեկութիւններ բերել։ 7. Մէզպուրեան աղջկանց մասնաւոր վարժարանին վերաբացումը պաշտօնապէս հաղորդուած ըլլալով, Խորհուրդը այս մասին կատարեց հարկ եղած արձանագրական գործողութիւնը։ 8. Յառաջիկայ շրջանին մէջ տեղի ունենալիք կիրակնօրեայ դասախօսութեանց մասին խորհրդակցութիւն մը կատարեց, և միանգամայն զբաղեցաւ տասնի չափ կրթական մասնաւոր խնդիրներով։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը որ ոչ մէկ ջանք կը խնայէ իր վարած հաստատութեան կանոնաւորութեան համար, Հիւանդանոցին բազմաճիւղ վիճակին համապատասխանող ծրագիր մը պատրաստած և յայտագրով մը մատուցած էր Քաղաքական Ժողովոյ քննութեան և հաստատութեան։ Ժողովը երէկ նկատողութեան առաւ Հոգաբարձութեան այդ յայտագիրը, և պաշտօն յանձնեց Ստեփան փաշայի, ծրագիրը քննել եւ դիտողութիւնները ներկայացնել Ժողովին։

—Ղալաթիոյ Մատենադարանը կ'երեւայ թէ կարգի կանոնի պիտի մտնէ լրագրական այնչա՜փ հրատարակութիւններէ ետքը։ Ուսումնական Խորհրդոյ յանձնարարութեան վրայ, Իզմիրեանց Կտակի յանձնաժողովին յանձնուեր է Մատենադարանը կարգադրելու և անոր վրայ հսկելու հոգը։

—Ասլանեան Ստեփան փաշա և Խտըրեան Գրիգոր էֆ., Քաղաքական Ժողովին կողմէ պաշտօն ստացան Բերայի Թաղական Խորհուրդին և Կալուածոց Հոգաբարձութեան հետ բանակցելով հարկ եղած կարգադրութիւնը ընել, Բերայի աղջկանց վարժարանին մէջ աղջկանց ուսուցչական դասընթացք մը հաստատելու համար։

—Կրօնական Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ, Ատենապետ Սրբազանին քննութեան յանձնեց տեղեկագիր մը՝ զոր Սեբաստիոյ Առաջնորդը ղրկած էր, ամուսնական խնդրի մը առթիւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Յ. Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովոյ

Սահակ-Մեսրոպեան գրական մրցանակաբաշխութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 1901 տարւոյ յունիս 21ին, Սրբոց Թարգմանչաց Սահակայ և Մեսրոպայ տօնի օրը, յորում պիտի բաշխուին երկու տարիներու մրցանակները միանգամայն։

Ուստի, ըստ տրամադրութեան կտակի բարեյիշատակ Յովսեփայ Իզմիրեանց, կը հրաւիրուին պատուարժան հեղինակներն ու բանասէրները, որ եթէ հայ գրականութեան և բանասիրութեան վերաբերեալ որ և է աշխատասիրութեամբ կը փափաքին մասնակցիլ այդ գրական մրցման, հաճին իրենց երկասիրութիւններն յուղարկել մինչեւ 1901 մարտ 31, առ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն, ի Կոստանդնուպոլիս։

Տպագրեալ երկասիրութիւններն պէտք է լինին երեք օրինակ, իսկ ձեռագիրները մէկ օրինակ, որք ըստ կանոնի յետս չեն դարձուիր։

(Կնիք Ազգ. Պատրիարքարանի)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՄԻՋԱԳԻՒՂ, 4/27 հոկտ.

Երկու նկատում կը դրդեն զիս հրատարակութեան տալու հետեւեալ նամակը.

Նախ՝ հրապարակաւ իմ խորին շնորհակալութիւնս յայտնելու համար յարգելի Տոգթէօր Զարդարեանին, որ կրցաւ 30 օրուան մէջ բժշկել ութ տարիէ ի վեր ունեցած հիւանդութիւնս, որ անդարմանելի նկատուած էր գրեթէ բոլոր բժիշկներուն կողմէ։

Երկրորդ՝ ես ինքս ըլլալով հինգշաբթի օրուան Բիւզանդիոնի մէջ (թիւ 1223) ակնարկուած Բերայի հիւանդը (քանի որ իմմէ ուրիշ հայ չկար), պարտք կը համարիմ հերքել այն վրան բաց սուտերը, զորս Բերայի բժիշկը յերիւրեր է, յագուրդ տալու համար իր նախանձին։ Ես ո՛չ թէ այս ինչ կամ այն ինչ բժիշկին խորհուրդովը Ս. Յակոբայ Հիւանդանոցը գացած եմ, այլ իմ ազատ կամքովս, մանաւանդ որ կեդրոն մը ըլլալով շատ մօտը կը գտնուէր բնակարանիս։

ՄԵՍՐՈՊ ՇԷՔԷՐՃԵԱՆ

ԼՈՅՍ շաբաթաթերթի Զ. տարեշրջանի 15երորդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ. — Տարեկան 50, վեցամս. 25 և հատը 1 ղրուշ։

Դիմել առ. Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1901 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Գին քառասուն փարայ

Ազգ. Հիւանդանոցի պարզ օրացոյցը մաքուր տպագրութեամբ հրապարակ ելած է։ Ինչպէս յայտնի է անցեալ տարի եկեղեցական ժամերգութեանց մասը սովորականէն աւելի մանրամասն և ճոխ տեղեկութիւններ կը պարունակէր. այս տարի իւրաքանչիւր օրուան եկեղեցական պաշտամանց պատշաճները աւելի ճոխացած են. օրացոյցին սկիզբն ալ յատուկ խորան մը դրուած է ընդհանուր կէտերուն վրայ ի դիւրութիւն եկեղեցականաց և եկեղեցասիրաց։

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ յայտարարել թէ՝ ՄԻԱՅՆ Հիւանդանոցիս Օրացոյցն է որ արտօնեալ և վաւերացեալ է Ազգային Պատրիարքարանէն. հետեւաբար պէտք է ուշադիր ըլլալ անոր կողքերուն վրայ դրոշմուած կնիքին, ուր գրուած է «Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի սեփականութիւն, 1901»

Անցեալ տարի 40000 օրինակի չափ պարզ օրացոյց սպառած ըլլալով, օրացոյցի հասոյթը քաւական կարեւոր աղբիւր մը դարձած է Հիւանդանոցիս համար, ուստի Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ՝ այս տարի ալ բարեսէր ազգայինները պիտի փութան մէյ մէկ օրինակ գնելով անոնցմէ, նպաստել Ազգին տունը պատսպարուած հազարէ աւելի կարօտեալներու։

Ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ալ Ս. Պատրիարք Հայրը, յատուկ շրջաբերական կոնդակով յանձնարարած է բարեսէր հասարակութեան Հիւանդանոցիս նպաստ հրատարակուած այս օրացոյցներէն գնել։

(Հոգաբարձութիւն)

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 հոկտ. — Միջազգային զինուորները գացին պաշտպանել՝ Բէքինէն Թինէն-Չին տանող երկաթուղին որուն նորէն կը սպառնան Պոքսըրները։

—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ կայս. հրամանագիրներ կը խոստանան շփոթութեանց հեղինակները պատժել՝ իրենց մեղապարտութեան համեմատութեամբ։

—Վալտէրսէ մարէշալը մտադիր է տասը հազար հոգի ղրկել Նան-Քին. Նաեւ քառասուն հազար հոգի ալ Եանկ-Չէի նաւահանգիստները։

—Չինու հարաւային կողմը կացութիւն խիստ ծանր է։ Պոքսըրները միշտ կը յաղթեն և քանի մը գիւղեր քանդած են։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը հրամայեց Բէքինի իր դեսպանին հաշտութեան բանակցութեանց սկսիլ չինացի պատուիրակներուն հետ Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի ծանուցագիրներուն հիման վրայ։

ՊԷՐԼԻՆ. — Գերմանիա ծանոյց՝ Մ. Նահանգաց թէ անկլօ-գերման համաձայնութիւնը որ և է ազգութեան դէմ ուղղուած չէ։

ՓԱՐԻԶ. — Ռէյլ ծովակալը Ծայրագոյն Արեւելքի Ֆրանսական նաւաբաժնին հրամանատար կարգուեցաւ,

ԼՈՆՏՈՆ. — Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Լի-հունկ-Չանկ, հեռագիր մը ուղղելով տեղւոյն կուսակալին, ծանուցեր է թէ հաշտութեան բանակցութիւնները լաւ ճամբու մէջ են և թէ ներկայ անհամաձայնութիւնները մօտերս պիտի կարգադրուին։

—Բաօ-Թինկ-Ֆուն գրաւող միջազգային զինուորները մօտերը գտնուող միսիոնարները ազատեր և Պոքսըրները ցիրուցան ըրեր են։

—Չինական պաշտօնեաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն թէ Անգլիա և Գերմանիա յանձն առած են Չինը ազատելու գործը։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ. — Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պօէրները նորէն գրաւեր են Եաքոպստալը։ Ուաշպանքն ալ այրեր են։

—Լորտ Ռոպէրթս նոյեմբեր 15ին Անգլիա պիտի վերադառնայ։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ նախարարապետ Ազքարակա զօրավարը յայտարարեց թէ սպանիական նաւատորմին յաւելումը առայժմ անկարելի է։

—Սպանիոյ նոր դահլիճը պիտի շարունակէ եւրոպական բարենորոգմանց քաղաքականութիւնը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԹԻԷՆ-ՉԻՆ, 24 հոկտ. — Ռուսերը կը պատրաստուին Գերմանացիներուն յանձնելու Չի-Լիի երկաթուղիի գիծը։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ. — Քանթոնի մէջ կը կարծուի թէ շփոթութիւնները կարելի պիտի չըլլայ շուտով զսպել, վասն զի չինական իշխանութիւնները լուրջ բան մը չեն նկատեր զանոնք։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անչուէն հոկտ. 18 թուականով կը հեռագրեն Ռիւթէրի թէ Բաօ-Թինկ-Ֆուի արշաւանքին մասնակցող գերմանական զօրախումբը հոկտ. 17ին Անչուի մօտ ընդհարում մը ունեցեր է չինական զօրախումբի մը հետ. այս վերջինը փախեր է։ Գերմանացիները գրաւեր են երկու թնդանօթ և շատ մը զէնքեր։ Ապագայ զինուորական գործողութեանց կեդրոնը պիտի ըլլայ Բաօ-Թինկ-Ֆու։

ՀՌՈՄ. — Բէքինէն հոկտ. 24 թուականով կը հեռագրեն Սթէֆանի գործակալութեան թէ պաշար փոխադրող խումբ մը, որուն կ'ուղեկցէին իտալական 12 նաւազներ, հոկտ. 20ին Մաթաոյի մօտ ընդհարում մը ունեցեր է Պոքսըրներու հետ։ Այս վերջինը մեծ կորուստներ տալով ետ մղուեր են։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՔԻԲԹԱՈՒՆ. — Պօէրները գրաւեցին Եաքոպստալը զոր 52 հոգիէ բաղկացած անգլիական պահակախումբ մը կը պաշտպանէր. ասոնց 34ը մեռան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Յ. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

Ղալաթիա, Խավեար խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐՓՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ

26 Հոկտեմբեր 1900

Բակլ. պարկ Սպտ. |0 5.8 Դկտ. |Յնվ. 4.58
Ցորեն քիլէ Դեկտմ. 5/11½ Մարտ 6/0 ¾
Խաշուէ գանթար » 37/3
Շաքար » » 9/7

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	10
Ամէնէն բարձր գին	»	24	17 ½
Ամէնէն վար գին	»	24	10
Ռումէլի երկթ. զոգ.	Ֆր.	107	75
Ամէնէն բարձր գին	»	108	87 ½
Ամէնէն վար գին	»	107	75

ԲԱՑՈՒՄ 14 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	24	10 ½
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	107	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քռէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		0	54
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ.		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	22
» Ժուիսանս		200	—
« պարտաթ.		465	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		460	—
Թրանսվալ		72	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	25
» » » չէք	»	109	25
Փարիզ » »	Ֆր.	23	05
» » » չէք	»	23	84
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	[illegible]	67
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	99

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիալ	»	98	20
Քրիմից	»	[illegible]	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	07	37
Մէթալիք	»	98	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 26 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	12
» » 3 ½ %		102	20
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	62
) զոց.	»	22	50
» » » Բ.	»		
« « « Գ.	»	25	20
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	535	—
Օսմանիէ	»	423	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	109	75
Օսմ. մաքսատուն	»	513	50
Օսմ. Ռէժի	»	307	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %		481	—
Քռէտի Լիոնէ		1084	—
Իտալական Ռանթ	»	94	10
Սպանիական արտաքին	»	69	25
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		265	—
Թրանսվալ	»	75	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	100
[illegible]	»	3	

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Հոկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	98	93
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	46	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. զոց.	22	25
Օսմանեան Պանքա	11	50
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	38	—
» Մոնոփոլ	41	75
Պուլկարական 1888	83	50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	104	75
Տօմինիալ	103	75
Թրանսվալ	2	—
Այտըն երկաթուղի	10	—
Փոխառութիւն	25	330

ՎԻԷՆՆԱ 26 Հոկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	210	80
Ռումէլիի երկաթուղի	»	103	50
Օսմ. Ռէժի	›	288	-

ՊԷՐԼԻՆ 26 Հոկտեմբեր

Ռուպլը	»	216	12
Ռումէլիի երկաթուղի	»	106	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	250

ՊՐԻՒՍԷԼ, 26 Հոկտեմբեր

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	[illegible]	20
Ռումէլիի երկաթուղի	108	—

ՏՕՔԹԷՕՐ ՊՐՈՒՔՆԸ
ԱԿՆԱԲՈՅԺ

Աչքերու ամէնէն ծանր բորբոքումները կը բժշկէ ներարկումներով (injections hypodermatique) ամէնէն նոր ընդունուած դրութեամբ և կատարեալ յաջողութեամբ։

Բժշկական խորհրդակցութիւն ամէն առաւօտ ժամը 9էն (ը. ե.) մինչեւ կէսօր, իր աշխատանոցին մէջ, Բերա Ասմալը Մէսճիտ փողոց թ. 44։ Փողոցին մուտքը ճիշդ մօտ է ռուսական դեսպանատան։

596 30—30

ՊԱՐՏԷԶԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ!!!

Պահչէ Գաբու Պին Պիր չէշիտ վաճառատան կողմէ վերջերս հրատարակուած բանջարեղէնի, ծաղիկներու, հունտերու, ծաղիկի սոխերու, արհեստական աղբերու եայլնի նկարագրիչ և հրահանգիչ քաթալօկը ի գին 2 ղրուշի կը ծախուի։

Վերոգրեալ ապրանքներէն առնողներու ձրիաբար կը տրուի։

ՎԱՐՁՈՒ

Կը տրուի Քալեօնճը-Գուլլուք գտնուող 44 թիւ վաճառատունը, որ անցեալ յունուարին այրելով հիմա վերաշինուած է։ Վաճառատան տէրը կը նախընտրէ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ մը տալ զայն, ինչպէս եղած է արդէն 18 տարիէ ի վեր։ 1—2

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԲԷԶՄԱՃՕՂԼՈՒԻ

Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան թիւ 15

Պ. Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու որ երկար տարիներ Գահիրէի Ժան Բէզմաճօղլու և Ընկ. դրամատան տնօրէնութեան պաշտօնը կը վարէր, և յետոյ իր հաշւոյն կը գործէր նոյն հրապարակին վրայ, ուր նաեւ Նորթ Պռիթիշ Լիվրբուլ և Կլօպ ապահովագրական ընկերութեանց ներկայացուցիչն էր, անցեալ 1899 տարւոյ մայիս ամսէն ի վեր քաղաքս, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան, թիւ 15 հաստատած է դրամատուն մը որ արտաքոյ կարգի նպաստաւոր պայմաններով բոլոր իր յաճախորդները կը գոհացնէ։

Աղեքսանդր Բէզմաճօղլուի դրամատունը իր սովորական գործառնութիւններէ զատ, ապառիկ և ամսական մասնակի վճարումներու դրութեամբ պետական և վիճակահանութեան արժեթուղթեր ալ կը ծախէ, նմանօրինակ գործառնութեամբ զբաղող բոլոր միւս հաստատութիւններէ աւելի նպաստաւոր պայմաններով։

Յիշեալ դրամատան կողմէ ապառիկի դրութեամբ ծախուած արժեթուղթերու թիւերը առջի օրէն և բուն արժեթուղթերը՝ փոխարժէքը վճարուելու պահուն՝ անմիջապէս իրենց տէրերուն կը յանձնուին։ Գալով այն յաճախորդներուն որոնք ոև է պատճառաւ կուզեն խզել իրենց պայմանագիրը, Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու դրամատունը ետ կը դարձնէ գանձուած բոլոր դրամը միայն մաս մը բան վար դնելով երբ պուլի և այլ ծախք և երբ օրինական տոկոս վճարուած բաժնեթուղթի արժէքին, ոչ թէ պայմանագրութեան ամբողջ տեւողութեան այլ անոր սկսած թուականէն ոչնչացած թուականի ժամանակամիջոցին համար։

Աղեքսանդր Բէզմաճօղլու դրամատունը եւրոպական բազմաթիւ գործատանց ներկայացուցիչն է, մասնաւորաբար Վօլֆի երկրագործական գործիքներու. Թեսալի գործարանին որուն արտադրութեանց նմոյշները պատրաստ են յիշեալ դրամատան մթերանոցը, ապրանաց գիներու և այլ հարկ եղած տեղեկութեանց հետ միասին։

Օ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ ՏԸ ՊՈՒՔԷ

Բերա, Բասամ տիւ Թիւնէլ, թիւ 8

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ բնական և արուեստական ծաղիկներէ պատրաստուած փունջեր, ծաղկեկողովներ, ծաղկեպսակներ, արուեստական թուփեր՝ պարահանդէսներու, հացկերոյթներու և երեկոյթներու առթիւ սալոններու յարդարման համար. Նաև կը ծախուին յախճապակիէ և մարգրիտէ շինուած փունջեր ու պսակներ։ Վերջին աստիճան փափկութիւն ու նրբութիւն։ Անմրցելի գին։ 670 3—10

ԲԱԶԷ

Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ զգեստներու

Մահմուտ Փաշա, Ապուտ էֆ. խան, թ. 5-6

Եղանակիս յարմար ֆրանսական եւ անգլիական զուտ բուրդ նորաձեւ չուխաներէ պատրաստած է 10,000 ձեռք հագուստ հին գիներով, այժմեան յաւելեալ գիներէն 40 % աժան։

ԲԱԶԷՆ (Միակ վաճառատունն է որ Եւրոպայի գործարաններէն ուղղակի կը ստանայ իր կերպասները։

ԲԱԶԷՆ (Այն վաճառատունն է որ իր յանձնառութիւնները անթերի կը գործադրէ։

ԲԱԶԷՆ (Իր ծախած զգեստներու նորոգութիւնը ձրի կը կատարէ։

ԲԱԶԷՆ (Վերջապէս այնքան աժան կը ծախէ որ իր մագիլներուն մէջ ամէն մրցում կրնայ խեղդել։

ԲԱԶԷի Թուրքերէն անունը ՇԱՀԻՆ է, զգուշանալ այս անուան կեղծերէն։ 612

ԻԼԱՆ

Անատոլը Օսմանլը Թիմուր Եօլը

Համիտիյէ Ատա-Պազար շիւպէսի վէ Հայտար Բաշա Էսկի-Շէհիր խադդը իւզերինտէ դաղըլըք խուլմէք վէ մէվսիմի շիթաեա մախսուս օլմագ իւզրէ քաղարլարըն էվքաթ վէ հարաքեաթընը միւպէյյին եէնի պիր ճէտվէլին իշպու Թշրինի էվվէլին օն տօքուզընտան իթիպարէն մէվքիի թադպիքէ վազ խուլընաճաղը իլան օլընուր։ Միւտիւրիյէթ

Ֆի 11 Թըշրինի էվվէլ 316

ՀՐԱՇԱԼԻ ԴԵՂ ՄԸ

Կազդուրող, զօրացնող և արիւնը մաքրող դեղերուն ամէնէն ազդեցիկը զօրաւորն ու անուշահամը ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻՆ է որ խիստ դիւրաւ կը խմուի։ Ձկան իւղը, Քինքինան և ուրիշ իօտախառն դեղերը շատ աննշան կը մնան ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻԻՆ քով, որուն նկատմամբ բժիշկներու հազարաւոր նամակներէն հետեւեալները կարդացէք.

Սիրելի Պ. Նուրի, Հավր, 23 Յուն. 1899

Ձեր գինիին նկատմամբ արդէն յայտնած նպաստաւոր գաղափարներս անգամ մը եւս կը կրկնեմ. երբեք այս աստիճան կատարեալ և ազդու դեղ մը չէր հասած ձեռքս, տղայոց յատուկ հիւանդութեանց պարագաներուն՝ երբ հարկ ըլլայ ձկան իւղ գործածել, անոր տեղ ապահովապէս պէտք է տալ ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻՆ, որուն ազդեցութիւնը կրկնապատիկ է ամէն տեսակէտով։ Ձեր գինին ուրիշ մէկ առաւելութիւնն ալ այս է որ, տղայք մեծ ախորժակով կը խմեն զայն և դիւրութեամբ կը մարսեն։ ՏՕՔԹ. ԺԻՒՆԿՕ

Փարիզ, 15 Նոյեմբ 1898

Պ. Նուրի։ Շատ անգամներ փորձած էի Ձեր գինին, տկարակազմ, անարիւն ու տժգոյն հիւանդներու և չ'չառական գործարաններէ ներուողներու վրայ և անոր շնորհիւ մեծամեծ յաջողութիւններ ձեռք բերած։ Այս անգամ տուի զայն դեռատի աղջկան մը որ թոքերուն տակ գեղձեր (պէզ) ունէր եւ որոյ վրայ խոյլի (սրաճ.) սկզբնաւորութիւն մը կը նշմարէի. ուրախ եմ յայտնել որ, չորս ամիս ՆՈՒՐԻԻ ԳԻՆԻ գործածելով հիմա բոլորովին առողջացած է աղջիկն, որուն նշանտուութիւնը կատարեցին երէկ։ ՏՕՔԹ. ՌԱՎԻՕՆ

Լրացնելու համար մեր պարտականութիւնը կը կրկնենք որ մի միայն եւ մի միայն ՆՈՒՐԻԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԻՆԻ առնէք առանց խաբուելու կեղծերէն կամ նմանութիւններէն, զորս շահամոլներ պիտի ջանան տալ ձեզ իբրեւ Նուրիի գինիին չափ ազդեցիկ դեղ, մի հաւատաք ՆՈՒՐԻԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԻՆԻՆ է միայն առողջարար։ ՏՕՔԹ. ՏԷԼՄԻ

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 80 12—12

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. ԱՄԷՏԷ ԳԱՌՕ, ընդհանուր գործակալ, Ինայէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ
Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք
Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք
Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, կենսաթոշակ, ևն.
362, 858,50 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկ. ը. թիւր 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ. Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՏԻՒԶ ՕՂԻՆ
ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՓՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ օղելից ըմպելիներու գործարանին մէջ, թիւ 69 Մումհանէ՝ Ղալաթիա, կը ծախուի Պրուսայի ընտիր տիւզ օղին, առաջին տեսակին մէկ կալոնը 15 ղրշ. է, երկրորդ տեսակը՝ մէկ կալոնը 12 ղրշ. է։ Ընտիր տեսակէն մաստիքա, կալոնը 17 ղրշ. է, երկրորդ տեսակը՝ կալոնը 13 ղրշ. է։

Յարգոյ հասարակութիւնը անգամ մը եթէ փորձէ այս ըմպելիներէն շատ գոհ պիտի մնայ։ Ուզողը կրնայ օխայով գնել։
663 15—24

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ
Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խծլտան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍԲԻՔԻ ՍԻԿԱՌԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կը բուժեն, կուրծքի խլուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻՔԻ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497 52—52

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] կը բանին Լիվէրփուլի և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Նուանք	Թօնօ
Իվէռնիա	18900	Փավոնիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամբանիա	1295	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	812	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	812	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

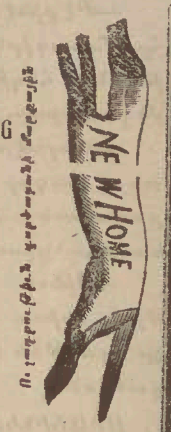

ՆԻՒ ՀՈՄ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն
ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆ ԳՆՈՎ
Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
ՈՐԴԻՔ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻՍՔԵԱՆ
Կեդրոնատեղին, Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Համիտիյէ փողոց, Թիւ 7
Գնողներու համար վճարման եւ ամէն տեսակ դիւրութիւններ 575

Saxlehner, B
HUNYADI JÁNOS
BUDAI

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԻՔԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներու քով։ 387

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 նոյեմ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պերլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է
Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743
ՊԵՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, ևն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ
Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ. առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միեւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն շոգենաւի, երկաթուղիի, թիւնեկի ևն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, օրինակ՝ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս պէտով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՍՄ. ԿԱՑՕ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻ. ՎՕԼ
Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9։

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն
ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, ևն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ։
Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ։
ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ։ Անկախ թարիֆա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար։
ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ։ Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ առանց ետ տրուելու։
ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկնապահովագրութեամբ։
Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սերբիա)։
Ժ. Պ. ՔԱՍԱՐԷԹՕ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գօքօքեան խան, թիւ 6 9
Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սարգիէ խան, Պահչէ Գաբու։
Ընկերութեան դրամատունն է
ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

ENTREPOTS GÉNÉRAUX DE LA Cie

ՔԻՆՔԻՆԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
QUINQUINA VICTORIA
ԱՆՆՄԱՆ ԱԽՈՐԺԱԲԵՐ ԴԵՂ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԿՈՐՈՎԻՉ
Ամենամեծ առաւելութիւններ ունի մինչեւ այսօր հրապարակ հանուած բոլոր քինքինաներուն վրայ։
Սեփականութիւն
Իտալական եւ Ֆրանսական Ընկերութեան
ՆԷՕՑԷԻ-ՓԱՐԻԶ
Անանուն ընկերութիւն 1,600,000 Ֆր. դրամագլխով

Պոլսոյ մէջ վաճառողներ	Ա. Նէտոկյօս	Պոլիս
	Ս. Ֆրանկյանի, Բասար տ'Օրօբ	Բերա
	Տ. Աբրաորիտէս, մախաստոն փողոց	Ղալաթիա
	Ժ. Կարին, Քէօբրիւ Պաշի	Օրթաքէօյ, Պոսֆոր

Գործակալ արեւելքի համար.— ՄԻՇԷԼ ՄԱՎՐՈՔՈՐՏԱԹՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Քէօշէ օղլու խան
Կը գտնուի նաև բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։ 16 24

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852ին
Տ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանճի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպպուճեանց դէմը)
Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներ մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։
Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկէ, ճենապակեայ և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն բուն տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։
Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ գործիներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։
Ե. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։
Տանօք.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՃՈՒՆԻՆՔ 11 197

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընթացք Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրբօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Քօրօտինօ	1264	Տուրօ	2333	Հօրացիօ	3600	Մօնզէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Քրավօ	076	Տրակօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Քրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Քըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթհօ	4100	Թօլէտօ	1470
Տէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Տալիրսօ	1337	Էրաթօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանսիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Զէնօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ Զէնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24. Քիւչիւք Մէյէէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրփուլի և Ամերիկայի միջեւ [illegible]

Նուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնեան	10500	Էճիբշիան	3500
Քէսդրիան	10500	Արապըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Բապիան	3500
Կօլամպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Փոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	900
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	900
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու եւ կամ Պոլիս թողլու մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Հին տէկը մաքսատան

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Ե 17 30 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գ 18 31 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցութեամբ Աղեքսանդրիոյ, Բորթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)
Ե 19 1 Օտէսա ժամը 6ին միջօրէէն առաջ
Ե 19 1 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 4ին յետ միջօրէի
Ուր 20 2 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի 591

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
Հոկտ. 29ին Անադոլի, Պաթումէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Հոկտ. 27ին Մինկրէլի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 30ին Անադոլի, ուղ. Մարսէյլ։
Յատուկ ուղղակի Բարիզի համար
Առաջին կարգի 245 ֆրանք 2-րդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաֆի վրայ։ 516 Թ. ԲԸՉՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՆԵԱՆ

—)(108)(—

ԹԷՕՏՕՐ ՈՒԱՏՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ԱԼՈՒԻՆ

ԺԳ.

ՍՆՈՎՏՈՆԻ ԿԱԽԱՐԴԱՆՔԸ

4.

—Կալլէսական դիւթերգը ըսել կ'ուզես, յարեց Սինֆի երեսս նայելով այնպիսի արտայայտութեամբ մը որ կամ սոսկում կրնար եղած ըլլալ և կամ կասկած։

—Այո՛։

—Մինչեւ հիմա կը կարծէիր թէ չեմ գիտեր ես թէ ինչու հարցուցիր ինծի Սնովտոնի վրայ Ուինիին սիրած տեղերուն որոնք ըլլալը, և թէ ինչու ուզեցիր որ սազս միասին առնեմ մեկնած ատենս։ Բայց ես կը խորհէի այդ մասին և գիտեմ հիմա թէ ինչո՛ւ այդպէս ըրիր, և գիտեմ նաեւ թէ ինչո՛ւ կ'ուզես որ հոս կալլէսական դիւթերգը նուագեմ։ Որովհետեւ ըսած էի քեզի որ եթէ նուագէի այն դիւթերգը Սնովտոնի վրայ անոր սիրած տեղուանքը, կրնայի ըսել քեզ թէ Ուինին ո՞ղջ էր թէ մեռած։ Եթէ ողջ ըլլար, իր կենդանի ոգին պիտի հետեւէր սազին։ Բայց ես չպիտի ընեմ այդ բանը։

—Ինչո՞ւ համար, Սինֆի։

—Որովհետեւ մայրս կ'ըսէր թէ իրաւունք չէ իրական դիւթերգը գործածել Կորճիօներուն համար, և լսած եմ իր սա խօսքը թէ ճշմարիտ դիւթութիւնը ունեցողները եթէ Կորճիօներուն համար գործածեն զայն, կամ եթէ զայն խաղալիկ դարձնեն, բոլորովին կը կորսնցնեն այդ ձիրքը։ Եւ ամէնէն գէշը այն է որ երբ ճշմարիտ դիւթութիւնը հեռանայ, բաժնուի քենէ, կը փոխուի տեսակ մը անէծքի և Ռոմանական Օձի(*) խայթուածքը կը պատճառէ։ Նոյն իսկ հիմա, Հէնրի, գիշերները երբեմն Ռոմանական Օձին խայթուածքը կը զգամ հոս (իր կուրծքը ցոյց տալով), վասն զի չպահած ըլլալ կը թուիմ այն խոստումը Կորճիօներու մասին, զոր հէք մօրս ըրի։

—Ռոմանական Օ՞ձը։ Ռոմանական խղճմտանքը ըսել կ'ուզես կարծեմ, Սինֆի. ըսել կ'ուզես այն յուզումը զոր Ռոման մը կը զգայ երբ չէ պահած ռոմանական օրէնքները, երբ անիրաւութիւն ըրած է, արդարութեան և անիրաւութեան մասին ռոմանական ծանօթութեանց նայելով, Բայց դուն անմեղ ես ամէն անիրաւութենէ։

—Բան մը չեմ գիտեր ես խղճի վրայով, պատասխանեց։ Ես ռոմանական օձը ըսել կ'ուզեմ։ Զո՞ս յիշեր երբ ան առտուն Ուինիֆրէտին ետեւէն՝ Սնովտոնէն վեր կ'ելլէինք։ Քեզի ըսի թէ ժայռերը, ծառերը, հովերը և ջուրերը կ'անիծեն զմեզ երբ ռոմանական արեան ու գուշակող ոգիին դէմ վարուինք։ Այդ անէծքը, զոր կ'ընեն ժայռերը, ծառերը, հովերն ու ջուրերը՝ խայթելու համար անիրաւութիւն ըրող Ռոմանին կուրծքը, այդ անէծքը՝ Ռոմանական Օձն է ահա։

—Խիղճ ըսել կ'ուզես, Սինֆի։

—Ոչ, այդ տեսակ բան ըսել չեմ ուզեր. Ռոմաններ խիղճ չունին, անոնց ունեցածն է Ռոմանական Օձը։ Ինչ անիրաւութիւն որ ընէք, օրինակի համար Ռոման մը սպաննէք, կամ Ռոման մը խաբէք, կամ ձեր մեռած մօրը հանդէպ խոստումնիդ չպահէք, կամ գուշակող ոգիին հակառակ երթաք և ասոնց նման բաներ, այդ բաներէն իւրաքանչիւրը Ռոմանական Օձի մը կը փոխուի։

—Խղճի վրայով է որ կը խօսիս կոր, Սինֆի։

—Գործուած անիրաւութեանց իւրաքանչիւրը հողին տակէն կը թուի դուրս հանել օձ մը որ իր մասնաւոր նայուածքը ունի, բայց միշտ անօթի օձ մըն է, Հէնրի, և արիւնաշաղախ ակռաներով օձ մը։ Այն տեսակ օձ մը որ չար մարդու մը գարշապարին կը հետեւի, ուր որ ալ երթայ. օձ մը, որ առտուան պայծառութեան մէջ, ջողաթուրմ մարմանդին վրայէն սողալով կ'երթայ, ու իրկուան զովութեան մէջ՝ ծառերուն շուքը փաթաթուած կը սպասէ, և որ առուակին մէկ կողմէն միւսը կը գալարուի, ճիշդ այն ատեն, երբ դուն կ'ուզես զուարճանալ, կենալ քիչ մը գետեզերեայ ճամբաներուն վրայ, դիտելու համար պզտիկ աղուոր խայտաձուկերը որ ջրկտուկներուն մէջտեղ կ'աճին։ Ահա թէ ինչ է Ռոմանական Օձը։

—Մի խօսիր այդպէս, Սինֆի, ըսի. նոյն իսկ ինծի զգալ կու տաս կոր օձին խայթուածքը։

—Օձ մը կայ, Հէնրի, որ քեզի կը հետեւի ամէն տեղ, ամէն տեղ, մինչեւ որ զգաս թէ պէտք է կենաս ու դիմագրաւես անոր. և վերջապէս կենաս պիտի ու ետիդ դառնաս և այդ թունաւոր օձին սուր ակռաներուն առջեւ բանաս կուրծքդ։

—Լաւ, յետո՞յ, Սինֆի։

—Յետոյ, երբ ուզածին չափ արիւն տուած ըլլաս անոր, ան ատեն ծառերն ու ժայռերը, հովերն ու ջուրերը կարծես պիտի ճանչնան, վասն զի ամէն բան կարծես կը սկսի ժպտիլ նորէն. ու կը թողուն որ դուն քու ճամբադ երթաս, մինչեւ որ նորէն գէշ բան մը ընես։ Այդ է ահա Ռոմանական Օձը, Հէնրի, և չեմ ուրանար որ ես ալ երբեմն կը զգամ անոր անգութ խայթուածքը հոս, (ցոյց տալով իր կուրծքը) երբ կը մտածեմ թէ ինչ խոստացայ հէք մօրս և ինչպէս պահեցի անոր տուած խոստումս, երբ թոյլ տուի որ Կորճիօ մը մեր վրաններուն տակ գայ։

—Ըսել չես ուզեր, ըսի, թէ ճշմարիտ միս և արիւն ունեցող օձ մըն է այդ, այլ օձ մը զոր կը մտածէք, կը տեսնէք ու կը զգաք։

—Հէնրի, ըսաւ Սինֆի, Ռոմանի մը զգացումը Կորճիօի զգացումին չի նմանիր։ Ռոման մը կրնայ զգալ օձի մը խայթուածը, միսէ և արիւնէ ձեւացած ըլլայ կամ ոչ. և Ռոմանական Օձը ամէնէն գէշն է, միս և արիւն ունեցող օձ մը ըլլալուն համար, վասն զի հողին տակ թխսուած անէծք մըն է այն։

Իր խօսելու եղանակը այնքան հանդիսաւոր էր, իր մեծ պարզութիւնը այնքան սրտաշարժ էր, որ զգացի թէ չէի կրնար բռնադատել զինքը ընել ինչ որ իր խիղճը կ'ըսէր իրեն թէ անիրաւութիւն էր։ Բայց ինչ որ չպիտի կրնային երբեք ընել իմ յորդորներս, դէմքիս վրայ արտայայտուած կսկիծն ու յուսախաբութիւնը շուտով ի գլուխ հանեցին։

—Հէնրի, ըսաւ, երբեմն կը զգամ որպէս թէ քիչ մը թեթեւացում պատճառելու համար քեզ, ես ինքս կրած ըլլայի բոլոր Ռոմանական Օձերուն խայթուածը։ Ասկէ զատ, ճշմարիտ Ռոմանի մը համար է վերջապէս, նոյնքան ինծի համար որքան և քեզ համար է որ պիտի տեսնեմ թէ Ուինին ո՞ղջ է թէ մեռած։ Եթէ մեռած է, բան մը չպիտի տեսնենք, և զուգէ եթէ իր այն ջղաձգութիւններէն մէկուն մէջ ինկած ըլլայ, ոչինչ պիտի տեսնենք. բայց եթէ ողջ է և ինքն է դարձեալ, կը հաւատամ թէ պիտի տեսնեմ — թերեւս երկուքս ալ պիտի տեսնենք — իր կենդանի ոգին։

Ու այն ատեն սկսաւ աղեղը քաշել ջութականման այդ գործիքին վրայէն։ Նուագագործին կարծես նախ ճանչեց անոր յուզումէն։ Շունչս բռնած կը սպասէի ես. Վերջապէս յստակ կերպով դուրս ելաւ գործիքէն այն վայրագ եղանակը զոր արդէն լսած էի Սնովտոնի վրայ։ Յետոյ գործիքին ձայնը դադրեցաւ ու միայն միայն երկու ցած թելերուն թրթռումը, և Սինֆիին ձայնը դուրս կ'արձակուէր ու ես կը լսէի անոր Կալլէսական Դիւթերգ կոչածին բառերը։

Երբ մտիկ կ'ընէի այսպէս ու իմ առջեւ գտնուող լուսնատարած համայնապատկերը կը դիտէի, կը զգայի որ մարմինիս մէջ կը թափանցէր ամէն մէկ թրթռում. ու երբ երգը դադրեցաւ ու յանկարծ լսեցի Սինֆիին ձայնը «Նայէ՛ եղբայր», զգացի թէ Ուինին նոր երեւոյթ մը առած էր և ալ անկարելի էր այն դիմադրութիւնը՝ արեանս տիրող հզօր զօրութեան մը դէմ։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)

(*) Ռոմանական օձ = խիղճ։